

KRAKOV V ZNAMENJU VOJNE.

Neko pismo iz Krakova opisuje položaj v Krakovu sledeče: Vojno vzdušje s poljan, na katerih se bijejo Avstrijanci in Rusi, prihaja tudi do nas. Neprestani ambulanti vlaki prihajajo v polmraku. Odpirajo se vratca, in iz njih izstopajo lahko ranjeni, ki jih takoj namestijo v čakalnicah. Vlaki s težko ranjenimi ostanejo zaprti; kateri so in koliko jih je, zaradi prepovedi pristopa ne moremo vedeti. Zadnji begunci, ki se jim je posrečilo uiti, so dospeli semkaj pred par dnevi. Begunci so Poljaki in Rusini, največ pa je Židov. — Življenje v mestu je podobno težkemu bolniku. Neprestano odhajajo čete, a z vojnih krajev prihajajo bolni in ranjeni vojaki. V velikih vozovih za prevoz pohištva se dovažajo ruski ujetniki. Iz okoliških mest prinašajo Židje neprestano na svojih vozovih velike množine svojega blaga, priganjaje z nervoznimi klci svoje mršave konje. Vsi so ogrnjeni z dolgimi, črnimi sukjami. Kar hipoma so velike mase ljudstva, ki vrve po ulicah, razdele. Po ulici koraka izpred prepevačih ljudi. To so procesije za srečen izid vojne. Nepregledni izpredvi se pomikajo tudi po najbolj zapuščenih ulicah, in sicer med prepevanjem litanij in molitvijo rožnih vencev. — Krakov se odlikuje po svoji pobožnosti. Malo je mest v Avstriji kakor Krakov, ki bi štela toliko samostanov in cerkev, ki se odlikujejo tako z vitkimi stolpi kakor tudi s ponosnimi zidanimi iz srečne preteklosti. Po ulicah notranjega dela mesta se nahajajo še danes ponosne palače in hiše poljskih knezov, kakor tudi patricijska domovja. Toda vsa ta poslopja so v nekem oziru pokvarjena nazunaj z raznimi gostilnicami in trgovinami, dočim spominja notranjost teh hiš s širokimi hodniki, galerijami, stopnišči in visokimi saloni še vedno na staro poljsko slavo in minuli sijaj. Vsaka hiša, ki se nahaja na trgu, ima svojo zgodovino. Vse je podobno veličastnemu okviru, ki so ga pustili pretekli veki nedotaknjene. Ravno po tem je najbrže spoznati, da je ostal Krakov poljski.

LÖWENSKO VSEUČILIŠČE SE PRESELI V CAMBRIDGE.

Iz Londona poročajo, da je senat vseučilišča v Cambridgeju poslal belgijskemu ministru v Londonu pismo, v katerem se vabi Löwensko vseučilišče, naj se začasno preseli v Cambridge in naj tam nadaljuje svoje specialne tečaje ter izdaja svoje diplome. Vseučilišče v Cambridgeju bi stavilo na razpolago potrebne prostore ter bi nudilo vse olajšave. Ko se je kardinal Mercier pred nekaj dnevi nudi v Londonu, se je informiral o tej ponudbi ter je bil jako ginjen.

O JUNAŠKEM DEKLETU PRI RAVI RUSKI.

O junaškem dekletu Rozi Zenochovi, ki jo je sam cesar odlikoval in obdaroval, pišejo listi: Med ranjenci pri Ravi Ruski je bilo tudi malo kmetiško dekletce, ki je med bitko neprestano hodilo v bojno linijo, da je ranjencem dajala vode. Malo, 13-letno Rozo je zadel šrapnel, in privedli so jo z drugimi ranjenci na Dunaj. Spotoma se je pokazala žalostna potreba, da ji odrežejo eno nogo, in sedaj leži sirota v dunajski splošni bolnišnici na kliniki dvornega svetnika Hochenegga. Fantaziji je dovoljeno preskočiti leta in se prestaviti v daljno bodočnost, ko bodo dogodki, ki nas sedaj pretresujejo, že davno pripadali zgodovini. Tedaj bo imela Roza moža, ki mu povije otrok in bo gospodaril na kakšni kmetiji. In v sobo se priplazi starka, nje mati, ki je sedaj prišla s svojim otrokom na Dunaj in streže težko ranjeni. Mamica maha z glavo. Ne more več prav razlikovati, kaj so bile sanje in kaj je v resnici doživela. Rozi pa se oživlja v spominu iz otroških let kratak, ali na dogodkih bogat čas, ki ji je določil smer in vsebino življenja. To je tisto zagonetno na silni, nerazumljivi uganjki, pred katero stoji sedaj posameznik in skupnost, da se usoda ljudi od danes do jutri preobraža in prevrača in nam odreka vse, kar smo poprej zamislili, izmodrovali, pripravili in dobro premislili. Mala Roza si ni želala skrb, ko je s svojimi z vodo napolnjenimi vrči letala v strelno linijo. A v njej se je gibalo pač še kaj drugega, nego radovednost in veselje na prizorih, ki jih še ni zrla in doživela nikoli. Ni samo krutost nekaj atavističnega, spečega v duši modernega človeka, kar ostri piš vojne razpalja v goreči plamen. Ne, tudi sočutje in bol, ki jo zbujata v nas trpljenje človeka, sta nam priložena. Ko je Roza, bosa, zasopljena in hropeča, letala med vrstami borilcev, je pač vedela, kaj dela, si je bila tudi v svesti, da nevarnost, ki tintam ruši k tom može, grozi tudi njej. In zgrudila se je v krvi, položila so jo na nosilnico ter odnesli na obvezovališče. In malo kmetiško dekle, ki ji morda ni bilo usojeno, da vidi kdaj v svojem življenju bližnje okroglo mesto, prihaja v glavno mesto. V vlakcu so ji odrezali nogo.

Mala junakinja od Rave Ruske je postala pohabljenka za vse svoje življenje. Preko nje se sklanjajo zdravniki v strahu in skrb. Učenjak, v katerega kliniki je nameščena, ji posveča posebno skrb. Pazijo na vsako njeno željo in naravnost preže na vsako nje kretinjo. Sprvega so se komaj razumeli z njo. Zdravniki in strežniki večji poljskemu jeziku, niso mogli razumeti nje narečja. Ali niso odnehali, in sedaj mala Roza tudi duševno ni več osmljena. Ozdravijo jo, povrne se v svojo rojstno vas, in ko bodo cerkveni zvonovi že zopet oznanjali mir, ko obledi spomin na dneve groze, krvi in pustošenja, se bo ob delopustu pripovedovalo otrokom in vnukom o hrabri Rozi Zenochovi, ki ji je leseno nogo plačal cesar sam na Dunaju, in ki nosi okolo vratu zlato verižico z zlahtnimi kamni, na katerih je čitati ime vladarjevo . . .

RENNENKAMPFOV SIN — ARETIRAN.

Otroci ruskega generala Rennenkampfa so se že več let izobraževali v raznih šolskih zavodih v Vratislavi. Začetkom letošnjega poletja je Rennenkampf vse otroke vzel domov. Kako se pa začudi te dni razrednik na mestni nižji gimnaziji v Vratislavi, ko nenadoma zapazi med učenci 17-letnega Rennenkampfovega sina. Na profesorjevo vprašanje, kako pride vendar zopet semkaj, je fant odgovoril, da se je pridružil transportu ruskih vojnih ujetnikov in se med njimi zmazal čez mejo. Sedaj se hoče »dalje učiti«. Profesor je takoj obvestil zavodovo ravnateljstvo, to pa varnostno oblast, ki je mladega Rennenkampfa zaprla.

VOJAK NIMA NOBENIH GREHOV.

V slavnem samostanu Klosterneuburgu je kakih 1000 ranjencev, ki je zanje jako dobro preskrbljeno. Samostan jim daje dobro in izdatno jed in je preskrbel za dobre zdravnike. Tudi ljudje iz okolice prinašajo ranjencem jedi in pijače. Ker so ranjenci nastanjeni v samostanu, so ljudje nosili v dar tudi molitvenike, rožne vence, svetinje itd. Naposled je pa bilo enemu samostanskih duhovnikov tega le preveč in je odločno izjavil: »Kdor je bil za svojo domovino ranjen, nima nobenih grehov več. Prinesite ranjencem rajši kvarte, da se bodo razvedrili.« Ta poziv je imel uspeh, in ranjencem sedaj ne manjka kvart za kratkočasje.

NEKAJ O VOJEVANJU.

Dolgotrajne vojne sedaj niso več mogoče, ker je obstoj odvisen od neprestanega dela industrije in trgovine. Strategija, ki bi zavlačevala vojno, dandanes v dobi, ko štejejo armade milijone borcev, ni več mogoča. Da se pa doseže hitra odločitev, se mora napad izvršiti z raznih strani. Dandanes je razmerje med velesilami skoro enako. Zato bi se mogel napad na bok izvršiti samo z oslabiljenjem enega ali drugega krila ali središča. Toda takšen napad ni brez nevarnosti. Moderna puška je izborno orožje, toda pri rokah mora biti neprestano municija (streljivo). Namesto rezerve je bolje, da ima prva bojna vrsta pri sebi dovoljno zalogo municije. Najboljše rezerve so naboji, ki jih je treba neprestano z avtomobili dovažati na fronto. Ako se hoče navaliti na kak grič ali hrib, se mora preje vedeti, kje se sovražnik nahaja. To mora dognati konjenica ali dandanes tudi zrakoplov in pa aeroplan, ki od zgoraj bolje vidi in hitreje dospo do sovražnih postojank. V moderni vojni velja vedno načelo: Konjenica proti konjenici, artiljerija proti artiljeriji, zrakoplovi proti zrakoplovom, dokler ena stranka ne zmaga, da potem pomore k zmagi svoji pehoti.

AMERIŠKI OTROCI ZA SIROTE EVROPSKIH VOJAKOV.

Iz Novega Jorka poročajo: Lepo, krasno, ganljivo idejo je sprožila blaga, a neznanca duša v Chicagu, in vse Združene severo-ameriške države so to idejo sprejele z veseljem, kakor bo sprejeta v Evropi s hvaležnostjo in ginjenostjo, posebno v onih državah, ki so zapletene v vojno. Ideja je enostavno sledeča: Otroci Združenih severo-ameriških držav naj za Božič pošljejo razne darove vsem onim evropskim otrokom, ki so izgubili očeta na bojnem polju. — Brzojavke iz Novega Jorka zatrjujejo, da je vsa Amerika pozdravila to idejo z navdušenjem. Ameriški časniki bodo nabirali darove, a otroci bodo sami s svojimi lastnimi prihranki kupovali igrače. Vsi se trudijo za čim večji uspeh te akcije. Mnogo vplivne gospe so aktivno pristopile k tej akciji. Predsednik Združenih držav jo odobruje in se ji je pridružil, a poslaniški vseh v vojno zapletenih držav so obljubili, da pridejo vsi darovi na določeno jim mesto. A to še ni vse: teh darov ne pošljejo preko Atlantskega oceana z navadnimi

tovornimi parniki. Prinese jih v Evropo poseben parnik — božični parnik — pod zaščito ameriške zastave s programi in zvezdami. Parnik bo označen z zvezdo in s Kristovimi besedami »Sinite parvulos« ter pojde v Evropi iz pristanišča v pristanišče s svojim ganljivim tovorom. V pristanišča ga pa bodo vodili med minami ter bo smel v najstrožje zavarovana pristanišča: Njega ganljiva misija mu bo jamčila popolno varnost.

POLJAKI V NEMČIJL.

»Nowa Reforma« z odkritim veseljem objavlja, da se je zdaj v Nemčiji načelno naziranje o poljskih zadevah izpremenilo. Poljski listi se lahko v vsej Nemčiji prodajajo, in Poljaki lahko v vsej državi brez nadzorstva orožnikov zborujejo, in se poljščina respektira v šoli, v uradu in v cerkvi.

SE JE ČLOVEKOLJUBJA POVSOD!

Neki nemški vojak je pisal svoji izvoljenki iz Bussu ob Seini na Francoskem daljše pismo, iz katerega posnemljemo: Namestili so nas v vaški šoli. Do 2. ure ponoči sva hodila z učiteljem po vasi in sva rekvirirala odeje. On spredaj s svetilnico, jaz s puško za njim. Tako sva šla od hiše do hiše. Ako niso odprli, sem udaril s kopitom po vrtil ali sem razbil okna. »Vi, Nemeč, vi se znate še bolj razjeziti, nego mi Francozi,« je rekel učitelj, kadar sem malce pretrdo nahrulil prebivalce. . . Naslednjega jutra me je pozval učitelj v svoje stanovanje poleg šole. Meni je dal kave in kruha, kave pa za vse ranjence, ki so bili v gradu. Družina je obstojala iz staršev in ene deklice, a nobeden njih ni razumel ni besede nemški. Pripovedovati sem jim moral torej francoski. Ko sem pokazal dekletu tvojo sliko, je začela jokati. Pozneje mi je prinesla nageljček, ki naj ga dam tebi, ljuba, ko se vrnem. Ljudje so sploh jako ljubozni v mano; ves dan sem v njihovi hiši in obžalujejo odkritosrčno, da moram jutri zjutraj ob 6. uri od tu. — Čudno je, da sem dobil vedno le dobrih ljudi v tej sovražni deželi. Pri učitelju sem vstopil kot sovražen vojak s puško v roki, in postopajo z mano kakor s svojim sinom. Ko sem sinoči sedel z njimi v prijazni sobi, sem bil čisto pozabil na vojno. Pripovedoval sem jim le o tebi, dobro dekle, in o ljubi domovini in o hrabrih vojakihi. Če bi bila ti poleg, bi bilo tako udobno celo v sovražni deželi! . . .

NEMCI ZA SPORAZUM Z AVSTRIJSKIMI SLOVANI.

Dunajska korespondenca »Die Information« piše: »Kölnische Zeitung« je eden izmed glavnih organov nemškega imperializma in se je v prejšnjih časih nahajala na strani onih, ki so se v Nemčiji in v zvezi Avstriji borili proti Slovanom. Tem bolj mora sedaj Slovane te monarhije dirniti dejstvo, da je prav ta velikonemški list mirno izpregovoril besedo, ki je pravzaprav že zdavna zapadla in ki bi jo morali, ako se prav sodi, izpregovoriti avstrijski nemški krogi. Renski list opozarja na to, da stoji najboljši med Slovani ramo ob ramo z Nemčijo. Na to se ne sme v Nemčiji nikdar pozabiti! Bridko se je občutilo, da so bili Nemci in Slovani v Nemčiji drug drugemu odtujeni, še večje pa je bilo nasprotstvo med Nemci in Slovani v Avstriji. Kakor je skupno prelita kri izbrisala z mote preteklosti, prav tako se morajo tudi Nemci za vso bodočnost spominjati teh usodepolnih časov in skrbeti za to, da se sklene med njimi in Slovani na zaupanju temelječa srčna zveza tako trdna, da bo lahko kljubovala vsem kapricam usode. — Tako piše vodilni rensk list, čigar lege besede bi se naj bile, kakor smo že naglašali, izpregovorile v Avstriji sami, predvsem pa na Dunaju kot nemškemu glavnemu mestu države. Stojimo šele ob početku orjaške vojne epopeje, in kakor je nade poln in vse dobro obljubljač gloriozni začetek na vzhodu in zapadu, vendar je konec, izid še na nevidljiv način skrit človeškemu pogledu. Veliki, v svojem bistvu neprecenljiv rezultat pa je dejansko že dosežen, zveza vseh narodov te države, ustvarjena s krvjo, prelito skupno za skupno stvar, je postala dejstvo, ki je ne bo mogla omajati nobena izprememba usode. Strašne in resne ure, ki smo jih preživeli, ure, ki niso samo ljudi, marveč celo človeštvo učile moliti, ki so z jekleno roko posegle v vest vesoljnega človeštva in nam v kričeči luči predočile zmote in ničevnost našega vsakdanjega življenja, te ure so nam tudi pokazale ničevnost nesrečnih narodnostnih sporov, ki so do včeraj napolnjevali vse naše politiško življenje. Kakšna sramotega primera med absurdnostmi onih sporov in med enodušnostjo vseh narodov, zbranih sedaj pod vihrajo-

čimi vojnimi zastavami naše monarhije! Z obzidja, na katerem blišči proti sovražniku zavaheno orožje aystrijske narodnostne zveze, grmi sedaj dol v motne nižine narodnostnih preprirov z neodoljivo silo glas: Dol z orožjem! — Želeti bi bilo, da bi se že sedaj med Slovani in Nemci pojavili močje, ki bi pričeli z delom in pripravljali pot bližnji bodočnosti. Ako kdaj, je sedaj dana pot, da se odpravijo vse zmote in se z metlo pometejo vsi presodki, ki so se pojavili med narodi, ki jih je usodna ura zbrala na drugem polju in jih združila v iskreni zvestobi in v prijateljstvu.

Izgovori.

I. B.

V enem zadnjih člankov sem obljubil, da se hočem o priliki povrniti k izgovorom pivcev in pijancev. Storim to danes.

Vprašaj kogar hočeš, zakaj pije pivo, vino ali celo žganje, vsak bo imel takoj izgovor pri rokah. Kaki so ti izgovori — so pač izgovori samo. Pri nekaterih bo dotični sam prepričan, da je temu res tako, kakor trdi; pri drugih pa pač reče tako, da sploh nekaj reče.

Prvi pije, da bi se pogrel, ker ga zebe; drugi pije, da bi se ohladil, ker mu je vroče. Tretji zopet pije, ker je bolan, pa bi rad ozdravil; četrti pa zato, ker je zdrav in močan, alkohol pa škoduje le bolnim in slabotnim. Peti pije, ker je lačen, a nima denarja za živež; šesti pa, ker nima apetita, ne more jesti, dasi ima vsega na izbiro. Sedmi pije, ker je zaprt, osmi pa zato, ker ga preveč žene. Deveti pije, ker si je s slabo pijačo pokvaril želodec; deseti pa zopet pije, ker je izvrstna kapljica. Enajsti pije, ker se je preveč najedel; dvanajsti pa je imel slabo kosilo. Trinajsti mora masne jedi zaliti s cvičkom, sicer mu želodec ne prebavi; štirinajsti pa je imel obed premalo masten, mora suhi hrani priliti. Petnajsti se mora krepčati za težko delo, šestnajsti pa tudi pije brez skrbi, ker ima lahko delo. Sedemnajsti potrebuje pijače, ker dela v hladni kleti, osemnajsti pa, ker dela pri vroči topilnici. Devetnajsti pije od žalosti, dvajseti seveda od veselja. Edenindvajseti ga mora na vsak način, ker imajo krst, dvaindvajseti se pa na pogrebščini ne more ogniti. Kako bi si ga ne privoščil triindvajseti, ker je zadel v loteriji; štiriindvajseti pa zopet, ker ne ve, kje bo jutri dobil denar za najemnino. Petindvajseti pije, ker je tako sam, šestindvajseti pa, ker je tako lepa družba. Sedemindvajseti pije »likof«, ker je izvrstno prodal, osemindvajseti, ker je dobro kupil. Devetindvajseti ga mora za slovo, ker gre od doma, trideseti pa, ker se je srečno vrnil domov. Edenintrideseti ga vsekako mora, ker se je oženil in se ne more braniti pijači na ženitovanju; dvaintrideseti ga pa tudi mora, ker je dobil košarico. Triintrideseti, ker je semenj, štiriintrideseti, ker je prošenec; petintrideseti pije, ker je nedelja, šestintrideseti pa pije, ker je praznik. Sedemintrideseti bi ne storil lepo, ko bi si ga ne privoščil na svoj god malo čez mero; da ga je pošteno žalal osemintrideseti na pustni dan, se razume samo po sebi. Itd., itd. Te litanije bi še lahko nadaljevali, a naj zadostuje. Kot amen še navadno prihaja prav resna trditev, kako alkoholna pijača redi. Sploh pij, pij, pa zopet pij! To ti bodi višek življenja! Življenja?!

Oglejmo si nekoliko te izgovore! Sumljivi so že na prvi pogled, ker si nasprotujejo. No, pa alkohol je sploh najboljša stvar na svetu! Ker pijača greje, zakaj pa zmrzne največ pijancev? Ako bi bil ta izgovor resničen, bi moral vsak pijanec ležati na kopnem, na gorki zemlji; saj bi njegova vročina raztopila sneg in led okrog njega in posušila tla. Zakaj pa ni temu tako? Alkohol razburi kri, požene jo na periferijo; zato je človek ves rdeč in čuti hipno vročino. Ta kri pa se hitro ohladi, središče proizvaja le malo toplote, zato tak človek tako lahko zmrzne. Ako hočeš toplote, daj želodcu dobre hrane, ne pa alkohola. Torej če ne daje prave gorkote, pa vsaj hladi. Tudi tu ne prideš na svoj račun. Če se hočeš ohladiti, pa piješ alkohol, boš čutil prvi hip vročino, kakor že omenjeno. In ti boš hladil in hladil, a ti bo vedno vroče, dokler kri ne oslabi. Bolnik pa vendar more piti, da bo ozdravil. Kako bi rekli zdravniku, ki bi dajal vsem in za vsako bolezen enoinisto zdravilo? Alkohol pa naj bo za vse, prav za vsako bolezen? Čemu pa zdravniška veda in različna zdravila? Če te boli glava, oči, zobje; če trpiš na srcu, jetrih, pljučih, želodcu; če te muči kašelj, krč, trganje itd., pij, napij se! Tu je tako dobro pivo, tam dobro stori črno vino; temu olajša brinjevec, onemu pomaga sli-vočka; ta je za rum, oni za konjak. . . Da

ne izgrešiš pravega, pij vse, saj vse koristi; pij, kolikor moreš. In garantiram ti, da boš kmalu ozdravljen za vselej vseh zemskih bolečin in nadlog! Ha, smejal bi se človek, da ni tako silno žalostno. Pa koliko je takih, ki res delajo tako. Zdrav in močan človek naj le pije, mu ne škoduje. Le pogledaj močnega, zdravega junaka čez par let, ko se je vdal alkoholu! Še vsakega je zlomil alkohol, kdor se je poizkusil z njim. Menda nisi tako radoveden, da bi delal ta poizkus na sebi; le rajši verjemi in slušaj, dokler je še čas. Natančneje o škodljivosti alkohola na človeško telo izpregovorim pozneje. Mnogi pije, ker je lačen, a nima denarja za hrano. No, ta je pa že celo abotna. Če imaš za žganje, pa bi si vendar kupil za tisti denar kruha, če je za drugo premalo. Da, pa suhega kruha ne morem jesti. Primakaj z vodo! Hm, voda pa še za v črevlje ni dobra. Ali misliš, da bi lažje hodil, ko bi ti nalil šampanjca vanje?! Pa koliko je takih tepcev — ne morem jim reči drugače — ki si ne privošči poštene hrane, strada v pravem pomenu besede, le da ima za pijačo. Drugi pa zopet pije, da bi dobil tek; ne more jesti, dasi ima vsega dovolj. Ta je tudi pametna, s petrolejem gasiti ogenj. Saj vendar vidimo, kako pijanci malo jedo. Alkohol pokvari vso notranjost in tako izpridi tudi želodec. Ljudje, ki niso imeli nobenega apetita, so dobili izvrsten tek, ko so se odpovedali alkoholnim pijačam. Proti zaprtju ali pa nasprotno ti alkohol ne bo prav gotovo nič koristil, če ga uživaš redno. Potemtakem bi sploh ne bil mogel priti do teh boleznih, saj vsak dan uživaš to univerzalno zdravilo! Navada, s pijačo pokvarjeni želodec zdraviti s pijačo, je že sama dovolj smešna. Prav tako, kakor Krjavelj, ko je s kolom udaril svojo kozo in ji zlomil par reber, jo je na to še enkrat oplazil z njim, hoteč jo ozdraviti. Bože mili, koliko Krjaveljev imamo dandanes.

Jako pogosto se sliši izgovor: Ker je izvrstna kapljica, bom ga še eno merico, takega ne dobim kmalu kje. Ta nam že sam nehote pove, da tudi dozdevne potrebe ne čuti, ampak pije, ker vleče, ker je dobro; pije, da pije. V takem slučaju se najprvo hvali izvrstno, zlato, rujno, božjo kapljico, in ne vem, kaka še, z govorom; kmalu pridejo napitnice, himne kralju alkoholu. Za čašo vinca rujnega, pošten kristjan življenje da... Žalostna resnica: pa koliko jih je, ki dajo življenje za in zaradi rujnega vinca ali pa njegovih vrednih bratcev, piva in žganja. Škoda krasnega napeva, da se ga navadno sliši hreščati le v zatohlih lokalih iz hripavih, ubitih posod — Prišla bo pomlad, včakar bi jo rad, da bi zdrav, vesel sladko vince pil... Torej samo zato bi rad dočakal pomlad, da bi pil in pil? Je li to najvišji namen in cilj človekov? No, nazadnje se damo pa še fotografirati vsak s svojo mero v roki in glavi, da pred vsem svetom dokumentiramo pasjo sužnost, poniževalno hlapčevstvo, da vidi vsakdo, kaj je naš vzor, ideal... In zopet kričimo o zlahni kapljici, dasi je že davno šel gostilničar s škafom vode delat v klet čudež... Čisto prazni so tudi izgovori, da se pije zaradi dobrega ali slabega kosila, na mastne ali nemastne jedi. Če si se preveč najedel, imaš vsaj dosti; lahko bi bil nehal prej. Če si premalo kosil, pa zagrizni rajši kaj, namesto da zalivaš. Kjer so alkoholne pijače pri obedu, se tudi prigrizek dobi, če so namreč ljudje pametni. Da se mora na mastne jedi piti zaradi kisline, ki je baje potrebna za prebavo, slišiš trditi vsak dan. Pa kaka zmota. Da, ko bi ne bilo alkohola. Znano ti je, ako hočemo kako organsko svežo stvar hraniti za dlje časa, jo denemo v alkohol. Deni v špirit kos mesa in videl boš, da bo postal trd kot kamen. Misliš, da bo alkohol v tvojem želodcu deloval drugače? Sreča tvoja, da pride v želodec razredčen in pomešan v tekočinah. Nemaš čobne jedi pa bi se vendar lahko zalilo z brezalkoholno pijačo, saj tu ni izgovora glede prebave. Da, pa je bolje malo piva, vina ali žganja. Zakaj je bolje, pa ne pove, ker ne ve; je pač le izgovor, ker ga je sram povedati, priznati, da je to le razvada, strast po alkoholu. Menda najpogostejši izgovor, s katerim upajo tudi abstinentom najbolj zapreti sapo, pa je trditev, da se z njim krepčajo za delo, da alkohol daje moč. Da, kako pa bom delal, če si ga ne bi privoščil? No, kako moč daje alkohol, vidimo le prevečkrat. Najprej čutijo finejši deli n. pr. možgani, ki morajo zaradi pritiska močno delovati. Fantazija bujna, zdimo se duhoviti, postanemo zgovorni. A moč se širi dalje. Postanemo zmedeni, jezik se zapleta, in nazadnje smo tako čudno močni, da nas niti lastne noge ne drže več; silni junak leži pod mizo, v jarku... Če bi res dajal alkohol moč, bi moral vendar tak človek predstavljati gore, saj je popil toliko moči. Da, če se za prav pije, je že dobro. Kdaj,

kako in kje pa je tisti »prav«? Saj vendar moraš razumeti, če malo piješ, boš malo močan, če piješ dosti, mora tudi moči vsekako biti dosti. Piješ pač iz istega vzroka kakor oni, ki ima lahko delo, namreč iz navade, ali pa se ne zavedaš hipnih prevar. Prvi hip čutiš res nekako moč, ker ti alkohol požene kri; a ko ta pritisk odneha, je reakcija tem hujša. To je prav tako, kakor pri konju bič. Konj ni nič močnejši, ako ga udariš, le napne vse sile, da izpelje. Ako pa ga tepeš vedno, se bo pretegnil in prehitro opešal. Če svoje sile napenjaš in večaš z alkoholom, boš ubil živce, srce bo odpovedalo, ker ga je vedno siljenje oslabilo. Ako elastiko do skrajnosti natezaš, se končno ne vrne več v prvotno ležo. V ta namen so delali poizkuse pri vojaki, v raznih podjetjih, a so prišli povsod do zaključka, da popolnoma zdržni delavci mnogo več store, kakor oni, ki pijo alkohol, četudi zmerno. V začetku se zaženo z velikim navdušenjem, a kmalu pešajo, v tem ko zdržniki, delajo enakomerno kot ura. Zato ne pijo telovadci, ki hočejo res kaj doseči; zato ne pijo hribolazci, ki delajo težke ture itd. Izgovor o delu na hladnem ali v vročini je že ovržen pri trditvi, da alkohol greje in hladi. Ljudje pravijo sicer: »Na žalost piti ni dobro«. Pijo pa le, mnogi še prav dosti in prav to jim je za vzrok. Pije, da bi postal vesel. Mogoče bo v svoji zmedenosti res nekoliko pozabil svoje nadloge in gorje, a ko bo prespal svojo pijanost, bo začutil vse še toliko hujše. Če naj bi pil, da postaneš vesel, zakaj pa naj se pije torej v veselju? Da mar postaneš žalosten? Saj to se bo pa kaj rado zgodilo. Jezen boš sam nase in ves svet ter žalosten, ko boš čutil težko glavo in lahko denarnico in ko se boš domislil vseh mogočih neumnosti, ki si jih napravil v svoji umetni, prisiljeni dobri volji.

Silno razširjena in vkoreninjena razvada so botrovščine. Menda bi mladi človek ne imel sreče, ko bi se ob njegovem krstu ne pilo. A presneto žalostno upanje in garancija za njegovo srečno bodočnost, če bo novi zemljan kdaj hodil njihovo pot — v znamenju alkohola. Pa kakor bi moralo biti. Botri v babico vred sede in se goste v krčmi, pijo in pijo, mali črvček pa kriči na klopi ali peči; doma pa trpi mlada mati. In da otrok utihne, ga tolažijo z raznimi cuclji, namočenimi v dobrodejno kapljico seveda. Da so potem po poti domov otročiča celo izgubili z voza, se je tudi že zgodilo. Pije se, ko človek pride na svet, pije naj potem on sam vse življenje, piti se mora seveda tudi, ko zapuša svet. In ker on sam ne more več, pa pijo drugi toliko bolj. Ob grobu jokajo in tarnajo, da se ti krči srce; a kako hitra izprememba. Preden odidejo iz gostilnice, že zapoje, zaplešejo in za povrhu se še stepejo, ker je mogoče enemu zapustil malo več kot drugemu. Ali so to tisti ljudje, ki smo jih videli ob grobu?!

Pregovor pravi: Bog že ve, zakaj kosi rog odbije. Kaj bi počeli nekateri ljudje, ko bi imeli, kakor nimajo? Če dobi kje kronico, jo mora hitro zadržati. Pijem, ker sem zadel terno. Kakor bi se denar ne dal bolje porabiti. Ali pa pravi: Ko bi zadel glavni dobitek, bi kupil toliko pijače, da bi se vsa vsa valjala po tleh. Kaj ne, kolika plemenitost!... In oni, ki pije iz pomanjkanja, bi gotovo še delal hujše, ko bi imel mnogo. Koliko bi se jih udušilo v pijači, a je ravno pičlo imetje njihova rešitev. Sam sem, dolg čas mi je, pa pijem, da si ga preženem. A če kdo prisede, ga pa spet pokliče merico še zaradi tega. In ko jih je polno omizje, pa tudi ne kaže hoditi domov, ker je tako lepa, vesela, prijazna, zabavna, duhovita družba. »Liko« mora biti seveda pri vsaki najmanjši kupčiji, ker je tako lep izgovor in pretveza za pijačo. Podobni so vsi onemu kmetu, ki so ga hoteli dati pod kuratelo. Sodnik ga pokliče k sebi in ga lepo očetovski posvari, naj ne pije več. Da, gospod sodnik, pa tako — le pri kakšni kupčiji ne morem biti tak, da bi malo ne pil, da je boljša sreča pri blagu. No, da, kadar boste kaj kupili ali prodali, ga lahko malo pijete. Potem pa je hodil po vsako reč posebe: tobak, vžigalice, sol, itd. in seveda vedno pil »likof«.

Kadar kdo odhaja po svetu, ali ko se vrne v domovino, mora ga biti največja mera. In mnogo mladih ljudi porabi, oziroma zmeče proč na ta način vse svoje prilhanke. Ko bi rad zopet odšel za kruhom, pa si mora že izposoditi za potnino. Prej pa je metal po mizi bankovce in tolarje, da je vse strmelo. V vsakem kraju se tudi dobe priliznjene pijavke, ki se mu dobrodejno laskajo in ga hinavsko hvallijo, le da jih zaliva s pijačo. A kadar čutijo, da je suh, izginejo vsi ti prijatelji kot kofra. Mnogi se izgovarjajo na svojo službo, ker morajo hoditi okrog in baje ni nič dobiti, mora človek piti. Ko bi bil vedno doma, bi sploh ne pil. No, pa doma prav tako pije. Pa zopet drugega sili obrt. Če ne pijem, pa je zamera; ne kupi več pri meni, ne proda mi, ne pogleda me več. Le

ne varaj samega sebe in še drugih! — Vsakdo v srcu več ceni treznega človeka kot pijanca, čeprav mogoče besediči drugače; in to tudi, če ga morebiti sam še tako rad čuka. Moram piti, da bom lažje čul, ker moram biti vso noč pokonci. Slabo si zadel. Po alkoholu boš zaspan. Tudi oni je slabo izbral, ki se je napil, da bi bolje spal. Alkohol pač omami, a ker razdraži kri in živce, je spanje nemirno. Vse je le nekaka omotica.

V mnogih ozirih je že bolje, zlasti pa se to opazuje pri svatbah, dasi se še vedno pije mnogo preveč. V kaki nevarnosti je njihovo morebitno potomstvo! Ali bi ne bilo nad vse žalostno, da je njihov prvorojenec bebast, epileptičen, idiot ali kaj podobnega, kar je posledica spočetja v pijanosti? Kako pogosti so pretepi na ženitovanjih. In koliko pa še drugih nerodnosti. In mladenič, ki pije iz jeze, ker je dobil košarico, jo bo dobil od druge še gotoveje. Pametno dekle si dobro premisli, preden vzame takega, ki je nagnjen k pijači. Saj prav žena največ trpi pri možupijancu. Prenašati mora pomanjkanje in sramoto, ki ji je provzročena on, ki bi ji moral biti vzor. Kak križ so otroci, duševno in telesno pohabljeni, divji, hudobni. In namesto ljubezni moževe, ki bi naj ji bila tolažba in plačilo za trpljenje in bridkosti, mora čutiti preklinjanje, zbadanje in njegovo težko pest. Pravi pekel. Zaman ves njen trud pri gospodinjstvu, pri vzgoji. Poizkuša vsa sredstva, s katerimi si je delala nado, da ga spreobrne. Nazadnje otrpne in pade še ona. Uboga taka družina! A mi hladno korakamo mimo take tragike na svojo merico...

Semenj je našemu kmetičkemu ljudstvu huda strast. Iti mora tja, če ima kaj opraviti ali ne. In že dobi kak »likof«, kjer da potem še sam za pijačo, da ne bodo rekli, da je umazan, stisnjen, da morebiti nima. In mnogo jih je prišlo na kant prav zaradi te strasti. Semanji dan ne zdrži doma, pa ne zdrži; nič mu ni iti tri ali štiri ure daleč. Kolikokrat obleži kje pod milim nebom, in železen bi moral biti, da ne bi staknil boleznih. Tudi cerkvena proščanja so precej podobna strasti, dasi niso več, kakor so bila nekaj. Pa če tujcev ni več toliko, ga pa domači bolj pijo. Potem pa kdo je bogatejši, močnejši, lepši, prebrisanjši od mene! Nobeden nima takih krav, konj, njiv, gozdov itd. Baharija in prevzetnost na vseh koncih in krajih. Beseda da besedo, klofuta pa klofuta. Fantje se tudi skavsajo zaradi lepe plesalke, ki z ongavim preveč pleše. Splošen pretep je tu, da se navada ne opusti. Nato eni v bolnico, drugi v ječo. Ljudje pa govore: Prav lepo je bilo v nedeljo, jaz sem ga toliko izpil...

Nekateri menijo, da se mora v nedeljo in praznik samo piti. Posledice te razvade so razvidne iz zapisnikov po sodnih, kjer stoji črno na belem, da se prav te dneve napravi največ neumnosti, prestopkov in hudodelstev. Ker je godovni dan navadno za dotičnika praznik, se seveda pije; prav kakor bi bil patron vseh Bah. Škoda, da so nam dali imena drugih svetnikov! Pijo in nazdravljajo vezovancu, da je drugi dan vse bolno. Na zdravje!... Praznik vseh praznikov pa je pust. Kdor je ta dan pameten, pa sploh ni pri »ta pravie! Ubogi ljudje nekateri, da ne izpregledajo, da je njihovo življenje nepretrgoma en sam pustni torek. Je li to življenje življenje človeka, pametnega bitja?

Še ena jim je silno dobra, namreč, da alkohol redi. Zlasti pivo radi nazivljejo »tekoč kruh«. Dokazano pa je, da niti dva litra piva nimata toliko redilne vrednosti, kot košček kruha za štiri vinarje. Sedaj pa računaj, če si krščanski! Prvič je to silno drag kruh, drugič pa koliko boš škodoval svojemu zdravju z alkoholom, ki je v pivu, ako hočeš telesu v tej obliki dovažati dovolj redilnih snovi? Za malo dobro na eni strani te nešteto oškoduje na drugi. Pogledaj ga, kako je lepo rdeč, rejen, ker pije. Počakaj, prijatelj! Ko bi si mogel ogledati njegovo notranjost, bi govoril drugače. Ali pa ko bi on videl samega sebe, bi obšla vaju groza, da bi vama takoj padla čaša iz rok in bi je več ne napolnila z alkoholno pijačo. Alkohol dela zlasti pri takozvanih zmernejših počasi, skrivaj, hinavsko; pozneje pa bolj hitro in očividno, a takrat je že navadno prepozno. Kralj alkohol je dobil trdnjavo v oblast, mi smo vrgli puško v koruzo in ponižno kapitulirali. Glavno je, da si zdrav, čil in krepak telesno in duševno. Saj vendar ni naš prvi in glavni namen, da se debelimo. V to svrhu redimo živali, do katerih pa se, žal, mnogi, premmogi imenovani ljudje, ponižajo in z njimi krulijo in rijejo po blatu...

Da, pije se iz nevednosti, zaslepljenosti, iz ukoreninjenih navad, ki dajejo povod in služijo v izgovor pitju, pijančevanju. Ne pije se iz potrebe, ker je sploh ni. Vsak pošten človek mora izprevideti, da je treba v tem oziru pouka, da je treba nezdrave razvade in priložnosti odpraviti, da se s tem omeji in zajezi povodenj, ki

razdira najlepše domove, ki uničuje naše najboljše moči, ki preti utopiti vso našo lepo domovino. Treba je, da v prvi vrsti izpregleda inteligenca in se o stvari pouči, potem pojde hitro dalje. Mi učitelji pa moramo korakati pred narodom z zastavo treznosti. V tem znamenju sme in mora pričakovati narod lepše bodočnosti. (Dalje.)

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Delegate so dalje prijavila:
VIII. Savinjsko učiteljsko društvo.
20. Ivan Jakše, učitelj na Vranskem.
21. Pavel Flerč, nadučitelj v Letušu.

Namestnica:
11. Nika Flerčeva — ?
IX. Društvo učiteljev in šolskih priateljcev za okraj ljubljanske okolice.
22. Mihael Bregant, nadučitelj v Sostrem.
23. Ivo Trošt, nadučitelj v Tomišlju.

Namestnika: — ?
X. Pedagoško društvo v Krškem.
24. Karel Humek, strokovni učitelj v Krškem.
25. Avgusta Kolnik, učiteljica v Račeh pri Zid. mostu.
26. Kristina Demšar, učiteljica v Cerkljah na Dolenjskem.

Namestnik:
12. Maks Hočevar, strokovni učitelj v Krškem.
XI. Ljubljansko učiteljsko društvo.
27. Ljudevit Dermelj, strokovni učitelj na gluhonemnici v Ljubljani.
28. Alojzij Kečelj, učitelj v Ljubljani.

Namestnik: — ?
XII. Goriško učiteljsko društvo.
29. Franc Bajt, nadučitelj v Solkanu.
30. Ignacij Križman, nadučitelj v Dornbergu.

31. Alojzij Urbančič, nadučitelj na Vogrskem.
32. Peter Medvešek, nadučitelj pri Sv. Križu.
33. Karla Leban, učiteljica v Kanalu.
34. Tereza Pipan, učiteljica v Ročinju.

Namestniki:
13. Anton Možina, učitelj v Berjah.
14. Josip Berce, nadučitelj v Oseku.
15. Franc Baša, nadučitelj v Črničah.
16. Franc Križman, nadučitelj v Šempasu.

17. Anton Lenarčič, učitelj v Rihemburgu.
XIII. Slovensko učiteljsko društvo v Istri.

35. Fran Venturini, naduč. v Borštu.
36. Gregor Leonardis, nadučitelj v Kravampotoku.
37. Josip Bertok, nadučitelj v Škofijah.

Namestnika:
18. Fran Orel, nadučitelj v Kortah.
19. Marija Orel, učiteljica v Kortah.
Vodstvo Zaveze.

Književnost.

Nova učna knjiga za slovenske ljudske šole. V c. kr. zalogi šolskih knjig na Dunaju je izšla učna knjiga: »Brinar Josip, Slovenska slovnica za obče ljudske šole. Vaje iz slovnice, pravopisa in spisa, v treh stopnjah.« Dozdaj je izšla I. stopnja (2 in 3. šolsko leto), ki stane vez. 40 vin. in II. stopnja (4. in 5. šol. leto), ki velja vez. 90 vin. — Pisatelj je v tej najnovejši slovnici upustil Kernovo metodo, ki je prinesla toliko zmede v slovniki pouk, ter naslanja izvajanja slovnikiških pravil na zglede, posnete iz slovstva, ne pa na suboparne »šolske zglede stavke«, kakršni so se dosedaj šopirili po nekaterih slovnicih.

Odborova seja »Maticе Slovenske« se je vršila dne 28. avgusta. Odbor je govoril o daljšem romanu iz slovenske zgodovine, a je odložil definitivno sklepanje na poznejši čas. Neki rokopi, ki je bil le pogojno sprejet, Matica zavrača, ker vlagatelj noče ugoditi njenim željam. Zaradi izrednega zunanega položaja je Matica primorana, svoja izdajanja nekoliko skrajšati. Izda pa Zbornik z Vošnjakovo korespondenco, Zabavno knjižico z daljšo povestjo E. Kristana, Knezovo knjižnico z obsežno povestjo Zofke Kvedrove, zbirko novelic Fr. Ks. Meška in v Prevodih iz svetovne književnosti dvoje Shakespearjevih komedij, ki jih je prevedel g. O. Zupančič.

»Popotnik«, Vsebinska štev. 8:1. Pav. Flere: Krulec — Wider. (Razmotrivanje o novih začetnicah.) 2. Dragotin Humek: Pouk v geometriji in geometrijskem risanju na meščanski šoli z ozirom na vsak-

danje življenja. (Dalje.) 3. Miro Šijanec, Maribor: Jezikovni pouk in dušeslovje. (Dalje.) 4. —k.: Podrobni učni načrt za prirodoznanje. 5. Književno poročilo: Ocene, Novosti. 6. Razgled: Pedagoški paberki. — Jezikovne črtice. — Skrb za obrambo mladine. — Srednje in višješolski vestnik. — Inostransko šolstvo. — Prosvetna kronika. — Razne vesti. — Mala poročila. — **Vsebinska 9. številka:** 1. Pav. Flere: Krulac — Wider. Razmotrivanje o novih začrtkih. (Konec.) 2. Miro Šijanec, Maribor: Jezikovni pouk in dušeslovje. (Dalje.) 3. —k.: Podrobni učni načrt za prirodoznanje. 4. Evgen Sajovic: Učna osnova in inštrukcija za pouk telovadbe in odredba o prirejanju mladinskih iger na gimnazijah (vseh tipov) in na realnih šolah. 5. Glose. 6. Razgled: Slovensko učiteljsvo in vojna. — Pedagoški paberki. — Šolske in učiteljske vesti. — Mala poročila. — Razne vesti.

»Zvonček« objavlja v svoji 9. letošnji številki to-le vsebino: 1. Ob rojstveni petinosemdesetletnici. 2. Fr. Rojec: Visoki gost. Mladinska dvodejanka. (Konec.) 3. Fr. Rojec: Po dežju. Pesem. 4. Cvetomirski: Cesar. 5. Fr. Rojec: V težkih dneh. Pesem. 6. Stric Tine: Citati — dobro, poizkusiti — bolje! (Dalje.) 7. J. Baukart: Prva žalost. Pesem. 8. Papež Pij X. Podoba. 9. J. Baukart: Dvoočnica. Pravljičica. 10. Ded Marko. Podoba. 11. Antonija Grnkova: Še nekaj o našem Rudlu. 12. Slovan Slovanov: Iz predmestja. 13. Cvetko Gorjančev: Jernejevo. 14. Timče Ravljen: Marica. Pesem. 15. Deklica za drevesom. Podoba. 16. Pouk in zabava: Besedna uganka. — Rešitev uganke v uri v sedmi številki. Rešilci. — 13letna deklica podedovala 200 milijonov dolarjev. — Štirinajst dni v odprtem čolnu na oceanu. — Žalostna usoda ubogega dekleta. — Perzijske šale. — Kotiček gospoda Doropoljskega. — Kotiček rube. — **Vsebinska 10. številka:** 1. Borisov: Iz sedanjih dni. Bratec je šel; Vladimir žaluje; Naša Vikica. Pesmi. 2. Fran Žgur: Zvezde. Pesem. 3. Tone Rakovčan: Mati. Povest. 4. Pred pohodom na bojno polje. Slika. 5. Cvetomirski: Jesenska slika. Povest. 6. Davorinov: V Beli krajini. Pesem. 7. Hinko Medič: Jelica. Pravljičica. 8. Novi papež Benedikt XV. Slika. 9. Naši ranjeni vojaki. Dve sliki. 10. Odmor. Slika. 11. H.: Marijka. Povest. 12. Na bojnem polju. Slika. 13. Ivo Trošt: Čebela in čmrlj. Basen. 14. Borisov: V gozde seli se tišina. Pesem. 15. Straža na bojnem polju. Dve sliki. 16. Pouk in zabava: Tajinstveni napis. — Rešitev besedne uganke v deveti številki. Rešilci. — Odklikovan slovenski junak. — Prva lokomotiva. — Ves gimnazijski razred v vojni. — Mati zemlja. — Dijaški knjižni trg pred Mestnim domom v Ljubljani. Slika. — Kotiček gospoda Doropoljskega. — V listu čitamo to-le opazko: Zaradi hipoma nastalih razmer smo morali 8. številko »Zvončka« izdati za 4 strani zmanjšano, tako da je moral izostati oddelek »Pouk in zabava«. — Da svoje naročnike odškodujemo, ima 9. številka 4 strani več.

Kranjske vesti.

IVAN OKOREN.

Že v zadnji številki smo poročali, da je dne 25. septembra t.l. umrl tovariš Ivan Okoren, učitelj na mestni nemški deški ljudski šoli v Ljubljani. Pobralla ga je vodenica, ki se ga je lotila letos okrog Velike noči. — Pokojni tovariš Okoren je bil vnet in praktičen šolnik, ki je imponiral s svojim odločnim in moškim nastopom. Služboval je Preddvorom, v Kamniku, v Trzinu, na Premu in naposled v Ljubljani. — Kako zavzet je bil za šolo in za svoj poklic, kaže tudi dejstvo, da je prišel na konferenco še zadnji ponedeljek pred smrtjo, čeprav je rabil do šole pol ure, ko je pot od njegovega stanovanja do Vrtače dolga komaj tri minute. Na konferenci je bil še vesel in šaljiv, dasi se mu je že bližala smrt z ledenim svojim objemom. — Pokopali so ga ob velikem spremstvu tovarišev, tovarišic in šolske mladine na pokopališču na Viču. — Bodi mu blag spomin in sladak počitek!

— **Deželni odbor je na svoji zadnji seji sklenil, da se draginjske doklade v vojni službi se nahajajočim učiteljem ne izplačajo.**

— **Razpis učnega mesta.** Na tri-razredni šoli v Srednji vasi je stalno popolniti učno mesto. Redno opremljene prošnje je vložiti predpisanim potom na c. kr. okrajni šolski svet v Radovljici do 20. oktobra 1914. leta. — Prosilci, ki v kranjski učiteljski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnozdravniskim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

— **Učiteljske vesti.** C. kr. dežel. šolski svet je pripustil abs. učit. kand. Albino Iskrovo k brezplačni praksi na pet-razrednici v Velikih Laščah in Katarino Punčuhovo na štirirazrednici v Zg. Logatcu. — C. kr. dežel. šol. svet je dovolil def. učiteljicam Mar. Smolikovi v Blatni Brezovici in Josipini Zakrajšek-Vercetovi v Vavti vasi zamenjavo dosedanjih učnih mest. — C. kr. dežel. šolski svet je vzel na znanje izstop službe učiteljice Franciške Leskovecve in Josipine Stojevic in nastop službe abs. učiteljske kand. Maksimilijane Sušnikove in Ane Pirčeve na osemrazredni privatni lj. šoli v Lichtenturničnem zavodu.

— **Darovi društvu »Mladika« na korist ranjencem.** Šolsko vodstvo v Buceči vasi 5 zabojev sadja; Ana Wessnerjeva, učiteljica v Trzinu, ve. pri dobrotnikih nabranega perila; učiteljica Čopova v Krškem 2 para nogavic in 6 parov zapustnikov.

— **Plod vzgojnega učiteljevega dela.** Tovariš Jakob Zebré, nadučitelj v Starem trgu pri Ložu, piše v »Slovenskem Narodu« z dne 3. t. m.: »Okolo 25 let službujem v lepi loški dolini in ponosen sem na to, da so vsi slovenski junaki te doline, ki se bojujejo za našo staro domovino in ljubljene cesarja, moji bivši učenci. Od navadnega vojaka tja do častitljive sarže oficirja, vsi so bili korenjaki in da so res, kaže lepo število njih, ki so ranjeni... A tako ginljiv prizor, ki sem ga 29. septembra 1914 doživel moram objaviti: V Starem trgu pri Ložu biva uboga rodovina z imenom Jakob Namre, vulgo Slanc. Dva vrla korenjaka-sina se bojujeta za dom in cesarja, doma ima še 19letnega Jožefa. Dolgo že prosi očeta, naj mu dovoli prostovoljno iti v boj. Oče ga rabi kot podporo, mož je čez 60 let star. Včeraj pa, ko je slišal slavne čine naših fantov, je rekel očetu: »Oče, pustite me k bratoma, kjer sta brata, tam hočem biti tudi jaz.« Z žalostnim srcem mu je oče dovolil prošnjo, in jutri gre na nabor in ker je »fest kranjski fant«, ni dvoma, da bo kmalu v vrsti dveh bratov. — Tako delajo slovenski očetje in tako slovenski fantje. — A mi dostavljamo: In tako slovenski učitelji!

— **Ranjena sta Teodor Šetina, rezet. poročnik 52. pešp., in Alojzij Šetina, artilerijski instruktor na Nj. Vel. monitoriju »Temeš«, oba na južnem bojišču.** Prvi leži v bolnišnici v Novem Sadu, drugi v Petrovaradinu. Oba sta sinova tovariša Franca Šetine, nadučitelja v Črnomlju.

— **Tovariš Fran Silvester,** nadučitelj v Boh. Bistrici, se nahaja kot ujetnik na Ruskem, od koder je te dni poročal svojcem. V dopisu pravi, da so naše ujetnike Rusi izredno gostoljubno sprejeli. Toliko v vednost, ker so o njem z gotovostjo trdili, da je bil v boju ubit.

— **Redka požrtvovalnost.** Iz Št. Jerneja na Dolenjskem: V tukajšnji občini so nabrale gđe. Hudoklin, Kesler, Rečelj, Sever ter učitelj Josip Polanc več sadja za ranjence. Ker se je pa zvedelo, da imajo ranjenci zadosti svežega sadja, se je sklenilo posušiti nabrano sadje. Gospa Ema Witscherjeva je dala na razpolago brezdimno sušilnico z 12 lesami. Na teh lesah so neumorno delovali 18 dni ponedeljni in ponoči učitelj Josip Polanc ter gđe. Tina in gospod Rafko Hudoklin. Ta redka požrtvovalnost učitelja Polanca ter gđe. in gospoda Hudoklina zasluži pač najlepše javne pohvale.

— **Patriotičen sklep.** Učiteljski zbor mestnega dekleškega liceja in »Mladike« je na svoji 1. konferenci novega šolskega leta 5. oktobra sklenil odstopiti od svoje mesečne plače 1 odstotek v svrhe »Rdečega križa«. Za človekoljubni domovinski namen bo mesečno prispevala tudi ženska šolska mladina s prostovoljnimi doneski in z ročnimi deli.

— **Pouk na c. kr. obrtni šoli v Ljubljani** se je sistriral do konca septembra. Vkljub temu se v enem delu šole živahno dela. Na ravnateljev poziv se je 40 učenek ženske obrtne šole prijavilo, da šivajo za »Rdeči križ« in za upravo bolnišnice. Ker je celo poslopje prirejeno za bolnišnico, so dekleta nastanili v posebnem oddelku, kjer pod nadzorstvom učiteljice šivajo perilo. Izdelale so že 300 hlač, veliko brisač, spalnih jopičev, nogavic itd. Učenke zaslužijo zaradi svoje pridonosti pohvalo.

— **Na kmetijski šoli na Grmu** se prične novo šolsko leto z mesecem novembrom. Učenci se sprejemajo v zimsko in v letno šolo. Zimska šola traja dve zimi od novembra do konca marca in

je namenjena sinovom iz živinorejskih in poljedelskih krajev. Letna šola traja eno leto od novembra do konca oktobra in je namenjena sinovom iz vinorodnih krajev. Pouk je brezplačen. Plačujoči učenci plačujejo za vse skupaj, t.j. za hrano, stanovanje, kurjavo in svečavo po 30 K na mesec. Za sinove kranjskih posestnikov se dobe prosta mesta. Prošnje za sprejem in za prosta mesta je vložiti zadnji čas do 15. oktobra t. l. na ravnateljstvo šole.

— **Na deželni gospodinjski šoli v Šmihelu pri Novem mestu,** ki je v zvezi s kmetijsko šolo na Grmu in ki stoji pod vodstvom šolskih sester De Notre Dame, se prične novo šolsko leto z mesecem oktobrom. Šola traja od oktobra do konca julija. Pouk je brezplačen. Notranje gojenke stanujejo v zavodu in plačujejo za hrano, stanovanje, kurjavo, svečavo in perilo po 30 K na mesec. Za hčere kranjskih posestnikov se dobe ustanove po 15 kron na mesec. Prošnje za sprejem in za deželne ustanove je vložiti do 15. oktobra t. l. na vodstvo deželne gospodinjske šole v Šmihelu, p. Kandija.

— **Ljudska šola v Loškem potoku** priredi v nedeljo dne 18. oktobra t. l. šolarsko predstavo, na katere vzporedno je tudi dramatična slika tov. E. Gangla »Zadnji obisk«. Čisti dohodek je namenjen »Rdečemu križu«, oziroma za nabavo voljne, ki bodo iz nje učenke pletle vojakom nogavice.

— **Na meščanski šoli v Postojni** se prične šolsko leto dne 16. oktobra ob 8. zjutraj.

— **Začetek šolskega pouka.** C. kr. učno ministrstvo je želji deželnega odbora kranjskega ustrežno in odredilo, da se prične šolski pouk na vseh šolah, ki jih obiskujejo večinoma kmetijski otroci, začetkom novembra, na drugih pa takoj. Okrajnim šolskim svetom se naroča, da imajo za to šolsko leto porabo šolskih otrok pri poljskem delu smatrati kot opravičljivo pri šolskih zamudah.

— **Mestni dekleški licej v Ljubljani.** C. kr. deželni šolski svet kranjski je vzel na znanje imenovanje dosedanjih suplentinj: Fride Klečeve, Irme Petkove in Albine Zalarjeve za prave učiteljice na mestnem dekleškem liceju v Ljubljani.

— **Iz ljudskošolske službe.** Deželni šolski svet kranjski je vzel na znanje izstop učiteljice Marjete Tratnikove in vstop učiteljice Marije Tschadove na nemško privatno šolo na Savi-Jesenicah. Angela Hafnerjeva je pripuščena k brezplačni šolski praksi na deški ljudski šoli v Kranju.

— **Poročil se je Andrej Horvat,** c. kr. finančni nadpaznik, sedaj c. kr. desetnik pri poljskem topničarskem polku št. 7. nad. bat. v Ljubljani, z gđe. Minko Nosanovo, def. učiteljico na Banjaloki. Obilo sreče!

Štajerske vesti.

JAKOB HRNKO.

Iz Dramelj nam poročajo: Dne 29. septembra t.l. je umrl v bolnišnici v Gradcu tovariš Jakob Hrnko, učitelj v Dramljah, star komaj 33 let. — Bil je rezervni poročnik. Ob mobilizaciji je bil poklican v Gradec, kjer pa je moral zaradi boleznih v bolnico. Po kratki in mučni bolezni je moral v cvetu svojih let leči v hladni grob. — Ljubi pokojnik je bil blaga, dobra duša, prijubljen pri šolski mladini, občanih in tovariših. Namesto v krvavi boji je odšel predčasno tja, kjer vlada mir in bratoljubje. — Počivaj sladko, dragi tovariš!

— **Začetek ljudskih šol na Štajerskem.** C. kr. deželni šolski svet štajerski je vnovič odredil, da začno ljudske šole po kmetih s poukom dne 1. novembra t. l.

— **Na severnem bojišču je padel nadporočnik 17. p. polka Alojzij Korže,** sin tovariša nadučitelja Leopolda Koržeta v Ribnici na Pohorju. — Vrlemu borcu blag spomin!

— **Odklikovanje.** Tovariš Ivan Trobej, učitelj v Slov. Bistrici, je dobil častno svetinjo za štiridesetletno zvesto službovanje. Čestitamo!

— **Graško univerzo izpreminjajo v lazaret.** Vpisovanje se redno vrši, in predavanja se bodo vršila nekoliko v omejenem obsegu.

— **Umrl je v Mariboru** 6mesečni sinček prof. dr. L. Pivka — Tugomer.

— **Iz Slivnice pri Celju** nam pišejo: Učiteljsvo šmarskega okraja je hotelo o priliki letošnje uradne konference čestitati svojemu priljubljenemu nadzorniku g. Josipu Spanku k štiridesetletnici njegovega učiteljevanja. — V hvaležen znak tega proslavlja je prispevala vsaka učna oseba tega okraja, da smo kupili g. nadzorniku srebrni črninik za trajen spo-

min. — Ker je pa uradna konferenca odpadla, so izročili imenovani dar o priliki seje okrajnega šolskega sveta 28. septembra t.l. v Šmarji tovariš Jurkovič, Stritar in Kurbus. — Ravnatelj Jurkovič se spominja slavljenečevih zaslug za naše šolstvo, naš stan in naš narod. Gospod nadzornik nam je v vseh slučajih pravičen voditelj učitelj, svetovalec in branitelj. Radi bi mu v proslavje njegove štiridesetletnice poklonili dragocen dar ter prosili, naj sprejme tega z istim dobrim srcem, s kakršnim je darovan. Zelenič mu še mnogo let zdravega in uspešnega delovanja, mu izroči tintnik. — Nadučitelj Kurbus čestita v imenu šmarskega učiteljskega društva. — Gospod nadzornik se ginjen zahvali ter prosi, da navzoči to njegovo zahvalo tolmačijo ostalemu učiteljsstvu do prihodnje uradne konference.

— **Umrl je v graški deželni bolnišnici** bivši nadučitelj v Hočah in kasneje okr. pomožni učitelj v Celju Jožef Leskovar, 59 let star. Tovariši so ga kot pošteni človeka jako cenili, v svojem političnem mišljenju se je pa nagibal na nemško stran. Bodi mu blag spomin!

— **25letnica knezoškofa lavantinskega.** Dne 29. pret. m. je slavil ekselencenca dr. Mihael Napotnik, knezoškof lavantinski, 25letnico na lavantinskem knezoškofijskem sedežu. Slavljencec je bil rojen dne 20. septembra 1850, a knezoškofom je bil imenovan še v mladostni dobi 39 let. Knezoškof dr. Mihael Napotnik je med najuglednejšimi člani avstrijskega episkopata.

— **Izpred deželnoobrambena sodišča v Gradcu.** Iz Gradca poročajo, da so bili poleg drugih osumljencev izpuščeni na svobodo naši štajerski tovariši: nadučitelj Jos. Lasbacher in hčerka, učitelj M. Lichtenwallner in gospa, učitelj Davorin Lesjak in učitelj Tom. Stani — vsi iz Ruš. Vsi imenovani so bili le žrtve grdega natolcevanja. Sedaj je zmaga pravica! Pozdravljeni iskreno na zlati svobodi!

— **Iz Trbovelj** poročajo: V prid »Rdečemu križu« je priredil učitelj tovariš Oskar Moll v nedeljo pret. tedna z učenkami hčerkami tuk. restavraterja g. Franja Dolničarja lep pevski večer. Triperesna deteljičica Ivankica, Micika in Zorka Dolničarjeve so pele več troglasnih pesem s spremljevanjem klavirja. Za »Rdeči križ« so zaslužile naše majhne umetnice 147 K. Bilo drugim v posnemanje!

— **Iz Maribora** poročajo: Pouk na mestnih ljudskih in meščanskih šolah se prične dne 15. oktobra.

— **C. kr. samostojni nemško-slovenski gimnazijski razredi v Celju.** Pouk na slovenski gimnaziji v Celju se je začel 1. oktobra t.l. ob 2. popoldne v starem poslopju nemške gimnazije.

— **Razmere na Spodnjem Štajerskem.** Pod tem naslovom poroča »Slov. Gospodar«: »Poslanca Roškar in Pišek sta bila dne 18. septembra sprejeta v avdienci pri ministrskem predsedniku grofu Stiirkhu. — Opisala sta mu razmere na Sp. Štajerskem, osobito v mariborskem in ptujskem okraju. Ministrski predsednik je dal zadovoljiv odgovor.«

— **Iz Celja** poročajo: Umrla je v soboto, 26. septembra, zjutraj ga. Amalija Berančeva, po daljši bolezni v 32. letu starosti. Zapustila je dva majhna otroka. Naše sožalje!

— **25 let učitelj v kaznilnici.** Dne 21. t. m. je slavil Henrik Triebnik 25letnico, odkar je učitelj v mariborski kaznilnici.

— **Štajerski deželni šolski svet** je imenoval v svoji seji dne 19. septembra Marijo Paulškovo iz Rač za učiteljico ročnih del v Mariji Reki, def. nastavljen učiteljica Petra Mavriča v Makolah in prestavil def. učitelja ter šolskega vodjo Jožefa Peitlerja iz Šmiklavza pri Slovenjgradu v St. Primož na Pohorju; odobril je, da so stopili v pokoj: def. učiteljica na Cveni Marija Mursova (začasno), nadučitelj v Sromljah Moric Tramsšek, def. učiteljica v Kostivnici Olga Franzeva, def. učitelj v Breznici Franc Harrich, nadučitelj v St. Vidu pri Planini Franc Bračič, nadučiteljica v Trbovljah-Vodah Ivana Volčeva, nadučitelj na Bizeljskem Anton Skubec in nadučitelj v Velenju Valentin Brencce. Nadučiteljem Tramsšku, Bračiču, Skubcu in Brencetu je izrekel deželni šolski svet za dolgoletno in uspešno delovanje priznanje.

Agitirajte, pridobivajte novih naročnikov za naše liste, ki so:

Učiteljski Tovariš - - -

- - - Popotnik, Zvonček.

Iznova pozivamo vsa okrajna učiteljska društva, naj store svojo dolžnost v polnem obsegu! Vsi na delo!

danje življenja. (Dalje.) 3. Miro Šijanec, Maribor: Jezikovni pouk in dušeslovje. (Dalje.) 4. —k.: Podrobni učni načrt za prirodoznanje. 5. Književno poročilo: Ocene, Novosti. 6. Razgled: Pedagoški paberki. — Jezikovne črtice. — Skrb za obrambo mladine. — Srednje in višješolski vestnik. — Inostransko šolstvo. — Prosvetna kronika. — Razne vesti. — Mala poročila. — **Vsebinska 9. številka:** 1. Pav. Flere: Krulac — Wider. Razmotrivanje o novih začrtih. (Konec.) 2. Miro Šijanec, Maribor: Jezikovni pouk in dušeslovje. (Dalje.) 3. —k.: Podrobni učni načrt za prirodoznanje. 4. Evgen Sajovic: Učna osnova in inštrukcija za pouk telovadbe in odredba o prirejanju mladinskih iger na gimnazijah (vseh tipov) in na realnih šolah. 5. Glose. 6. Razgled: Slovensko učiteljsvo in vojna. — Pedagoški paberki. — Šolske in učiteljske vesti. — Mala poročila. — Razne vesti.

»Zvonček« objavlja v svoji 9. letošnji številki to-le vsebino: 1. Ob rojstveni petinosemdesetletnici. 2. Fr. Rojec: Visoki gost. Mladinska dvodejanka. (Konec.) 3. Fr. Rojec: Po dežju. Pesem. 4. Cvetomirski: Cesar. 5. Fr. Rojec: V težkih dneh. Pesem. 6. Stric Tine: Citati — dobro, poizkusiti — bolje! (Dalje.) 7. J. Baukart: Prva žalost. Pesem. 8. Papež Pij X. Podoba. 9. J. Baukart: Dvoočnica. Pravljičica. 10. Ded Marko. Podoba. 11. Antonija Grnkova: Še nekaj o našem Rudlu. 12. Slovan Slovanov: Iz predmestja. 13. Cvetko Gorjančev: Jernejevo. 14. Timče Ravljen: Marica. Pesem. 15. Deklica za drevesom. Podoba. 16. Pouk in zabava: Besedna uganka. — Rešitev uganke v uri v sedmi številki. Rešilci. — 13letna deklica podedovala 200 milijonov dolarjev. — Štirinajst dni v odprtem čolnu na oceanu. — Žalostna usoda ubogega dekleta. — Perzijske šale. — Kotichek gospoda Doropoljskega. — Kotichek rube. — **Vsebinska 10. številka:** 1. Borisov: Iz sedanjih dni. Bratec je šel; Vladimir žaluje; Naša Vikica. Pesmi. 2. Fran Žgur: Zvezde. Pesem. 3. Tone Rakovčan: Mati. Povest. 4. Pred pohodom na bojno polje. Slika. 5. Cvetomirski: Jesenska slika. Povest. 6. Davorinov: V Beli krajini. Pesem. 7. Hinko Medič: Jelica. Pravljičica. 8. Novi papež Benedikt XV. Slika. 9. Naši ranjeni vojaki. Dve sliki. 10. Odmor. Slika. 11. H.: Marijka. Povest. 12. Na bojnem polju. Slika. 13. Ivo Trošt: Čebela in čmrlj. Basen. 14. Borisov: V gozde seli se tišina. Pesem. 15. Straža na bojnem polju. Dve sliki. 16. Pouk in zabava: Tajinstveni napis. — Rešitev besedne uganke v deveti številki. Rešilci. — Odklikovan slovenski junak. — Prva lokomotiva. — Ves gimnazijski razred v vojni. — Mati zemlja. — Dijaški knjižni trg pred Mestnim domom v Ljubljani. Slika. — Kotichek gospoda Doropoljskega. — V listu čitamo to-le opazko: Zaradi hipoma nastalih razmer smo morali 8. številko »Zvončka« izdati za 4 strani zmanjšano, tako da je moral izostati oddelek »Pouk in zabava«. — Da svoje naročnike odškodujemo, ima 9. številka 4 strani več.

Kranjske vesti.

IVAN OKOREN.

Že v zadnji številki smo poročali, da je dne 25. septembra t. l. umrl tovariš Ivan Okoren, učitelj na mestni nemški deški ljudski šoli v Ljubljani. Pobrala ga je vodenica, ki se ga je lotila letos okrog Velike noči. — Pokojni tovariš Okoren je bil vnet in praktičen šolnik, ki je imponiral s svojim odločnim in moškim nastopom. Služboval je Preddvorom, v Kamniku, v Trzinu, na Premu in naposled v Ljubljani. — Kako zavzet je bil za šolo in za svoj poklic, kaže tudi dejstvo, da je prišel na konferenco še zadnji ponedeljek pred smrtjo, čeprav je rabil do šole pol ure, ko je pot od njegovega stanovanja do Vrtače dolga komaj tri minute. Na konferenci je bil še vesel in šaljiv, dasi se mu je že bližala smrt z ledenim svojim objemom. — Pokopali so ga ob velikem spremstvu tovarišev, tovarišic in šolske mladine na pokopališču na Viču. — Bodi mu blag spomin in sladak počitek!

— **Deželni odbor je na svoji zadnji seji sklenil, da se draginjske doklade v vojni službi se nahajajočim učiteljem ne izplačajo.**

— **Razpis učnega mesta.** Na tri razredni šoli v Srednji vasi je stalno popolniti učno mesto. Redno opremljene prošnje je vložiti predpisanim potom na c. kr. okrajni šolski svet v Radovljici do 20. oktobra 1914. leta. — Prosilci, ki v kranjski učiteljski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državnozdravniskim izpričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

— **Učiteljske vesti.** C. kr. dežel. šolski svet je pripustil abs. učit. kand. Albino Iskrovo k brezplačni praksi na pet razrednici v Velikih Laščah in Katarino Puncuhovo na štirirazrednici v Zg. Logatcu. — C. kr. dežel. šol. svet je dovolil def. učiteljicam Mar. Smolikovi v Blatni Brezovici in Josipini Zakrajšek-Vercetovi v Vavti vasi zamenjavo dosedanjih učnih mest. — C. kr. dežel. šolski svet je vzel na znanje izstop službe učiteljice Franciške Leskovecve in Josipine Stojevic in nastop službe abs. učiteljske kand. Maksimilijane Sušnikove in Ane Pirčeve na osemrazredni privatni lj. šoli v Lichtenturničnem zavodu.

— **Darovi društvu »Mladika« na korist ranjencem.** Šolsko vodstvo v Buceči vasi 5 zabojev sadja; Ana Wessnerjeva, učiteljica v Trzinu, ve. pri dobrotnikih nabranega perila; učiteljica Čopova v Krškem 2 para nogavic in 6 parov zapustnikov.

— **Plod vzgojnega učiteljevega dela.** Tovariš Jakob Zebré, nadučitelj v Starem trgu pri Ložu, piše v »Slovenskem Narodu« z dne 3. t. m.: »Okolo 25 let službujem v lepi loški dolini in ponosen sem na to, da so vsi slovenski junaki te doline, ki se bojujejo za našo staro domovino in ljubljene cesarja, moji bivši učenci. Od navadnega vojaka tja do častitljive sarže oficirja, vsi so bili korenjaki in da so res, kaže lepo število njih, ki so ranjeni... A tako ginljiv prizor, ki sem ga 29. septembra 1914 doživel moram objaviti: V Starem trgu pri Ložu biva uboga rodovina z imenom Jakob Namre, vulgo Slanc. Dva vrla korenjaka-sina se bojujeta za dom in cesarja, doma ima še 19letnega Jožefa. Dolgo že prosi očeta, naj mu dovoli prostovoljno iti v boj. Oče ga rabi kot podporo, mož je čez 60 let star. Včeraj pa, ko je slišal slavne čine naših fantov, je rekel očetu: »Oče, pustite me k bratoma, kjer sta brata, tam hočem biti tudi jaz.« Z žalostnim srcem mu je oče dovolil prošnjo, in jutri gre na nabor in ker je »fest kranjski fant«, ni dvoma, da bo kmalu v vrsti dveh bratov. — Tako delajo slovenski očetje in tako slovenski fantje. — A mi dostavljamo: In tako slovenski učitelji!

— **Ranjena sta Teodor Šetina, rezet. poročnik 52. pešp., in Alojzij Šetina, artilerijski instruktor na Nj. Vel. monitoriju »Temeš«, oba na južnem bojišču.** Prvi leži v bolnišnici v Novem Sadu, drugi v Petrovaradinu. Oba sta sinova tovariša Franca Šetine, nadučitelja v Črnomlju.

— **Tovariš Fran Silvester,** nadučitelj v Boh. Bistrici, se nahaja kot ujetnik na Ruskem, od koder je te dni poročal svojcem. V dopisu pravi, da so naše ujetnike Rusi izredno gostoljubno sprejeli. Toliko v vednost, ker so o njem z gotovostjo trdili, da je bil v boju ubit.

— **Redka požrtvovalnost.** Iz Št. Jerneja na Dolenjskem: V tukajšnji občini so nabrale gđe. Hudoklin, Kesler, Recelj, Sever ter učitelj Josip Polanc več sadja za ranjence. Ker se je pa zvedelo, da imajo ranjenci zadosti svežega sadja, se je sklenilo posušiti nabrano sadje. Gospa Ema Witscherjeva je dala na razpolago brezdimno sušilnico z 12 lesami. Na teh lesah so neumorno delovali 18 dni ponedeljni in ponoči učitelj Josip Polanc ter gđe. Tina in gospod Rafko Hudoklin. Ta redka požrtvovalnost učitelja Polanca ter gđe. in gospoda Hudoklina zasluži pač najlepše javne pohvale.

— **Patriotičen sklep.** Učiteljski zbor mestnega dekleškega liceja in »Mladike« je na svoji 1. konferenci novega šolskega leta 5. oktobra sklenil odstopiti od svoje mesečne plače 1 odstotek v svrhe »Rdečega križa«. Za človekoljubni domovinski namen bo mesečno prispevala tudi ženska šolska mladina s prostovoljnimi doneski in z ročnimi deli.

— **Pouk na c. kr. obrtni šoli v Ljubljani** se je sistriral do konca septembra. Vkljub temu se v enem delu šole živahno dela. Na ravnateljev poziv se je 40 učenek ženske obrtne šole prijavilo, da šivajo za »Rdeči križ« in za upravo bolnišnice. Ker je celo poslopje prirejeno za bolnišnico, so dekleta nastanili v posebnem oddelku, kjer pod nadzorstvom učiteljice šivajo perilo. Izdelale so že 300 hlač, veliko brisač, spalnih jopičev, nogavic itd. Učenke zaslužijo zaradi svoje pridonosti pohvalo.

— **Na kmetijski šoli na Grmu** se prične novo šolsko leto z mesecem novembrom. Učenci se sprejemajo v zimsko in v letno šolo. Zimska šola traja dve zimi od novembra do konca marca in

je namenjena sinovom iz živinorejskih in poljedelskih krajev. Letna šola traja eno leto od novembra do konca oktobra in je namenjena sinovom iz vinorodnih krajev. Pouk je brezplačen. Plačujoči učenci plačujejo za vse skupaj, t. j. za hrano, stanovanje, kurjavo in svečavo po 30 K na mesec. Za sinove kranjskih posestnikov se dobe prosta mesta. Prošnje za sprejem in za prosta mesta je vložiti zadnji čas do 15. oktobra t. l. na ravnateljstvo šole.

— **Na deželni gospodinjski šoli v Šmihelu pri Novem mestu,** ki je v zvezi s kmetijsko šolo na Grmu in ki stoji pod vodstvom šolskih sester De Notre Dame, se prične novo šolsko leto z mesecem oktobrom. Šola traja od oktobra do konca julija. Pouk je brezplačen. Notranje gojenke stanujejo v zavodu in plačujejo za hrano, stanovanje, kurjavo, svečavo in perilo po 30 K na mesec. Za hčere kranjskih posestnikov se dobe ustanove po 15 kron na mesec. Prošnje za sprejem in za deželne ustanove je vložiti do 15. oktobra t. l. na vodstvo deželne gospodinjske šole v Šmihelu, p. Kandija.

— **Ljudska šola v Loškem potoku** priredi v nedeljo dne 18. oktobra t. l. šolarsko predstavo, na katere vzporedno je tudi dramatična slika tov. E. Gangla »Zadnji obisk«. Čisti dohodek je namenjen »Rdečemu križu«, oziroma za nabavo voljne, ki bodo iz nje učenke pletle vojakom nogavice.

— **Na meščanski šoli v Postojni** se prične šolsko leto dne 16. oktobra ob 8. zjutraj.

— **Začetek šolskega pouka.** C. kr. učno ministrstvo je želji deželnega odbora kranjskega ustrezno in odredilo, da se prične šolski pouk na vseh šolah, ki jih obiskujejo večinoma kmetijski otroci, začetkom novembra, na drugih pa takoj. Okrajnim šolskim svetom se naroča, da imajo za to šolsko leto porabo šolskih otrok pri poljskem delu smatrati kot opravičeno pri šolskih zamudah.

— **Mestni dekleški licej v Ljubljani.** C. kr. deželni šolski svet kranjski je vzel na znanje imenovanje dosedanjih supletin: Fride Klečeve, Irme Petkove in Albine Zalarjeve za prave učiteljice na mestnem dekleškem liceju v Ljubljani.

— **Iz ljudskošolske službe.** Deželni šolski svet kranjski je vzel na znanje izstop učiteljice Marjete Tratnikove in vstop učiteljice Marije Tschadove na nemško privatno šolo na Savi-Jesenjicah. Angela Hafnerjeva je pripuščena k brezplačni šolski praksi na deški ljudski šoli v Kranju.

— **Poročil se je Andrej Horvat,** c. kr. finančni nadpaznik, sedaj c. kr. desetnik pri poljskem topničarskem polku št. 7. nad. bat. v Ljubljani, z gđe. Minko Nosanovo, def. učiteljico na Banjaloki. Obilo sreče!

Štajerske vesti.

JAKOB HRNKO.

Iz Dramelj nam poročajo: Dne 29. septembra t. l. je umrl v bolnišnici v Gradcu tovariš Jakob Hrnko, učitelj v Dramljah, star komaj 33 let. — Bil je rezervni poročnik. Ob mobilizaciji je bil poklican v Gradec, kjer pa je moral zaradi boleznih v bolnico. Po kratki in mučni bolezni je moral v cvetu svojih let leči v hladni grob. — Ljubi pokojnik je bil blaga, dobra duša, prijubljen pri šolski mladini, občanih in tovariših. Namesto v krvavi boji je odšel predčasno tja, kjer vlada mir in bratoljubje. — Počivaj sladko, dragi tovariš!

— **Začetek ljudskih šol na Štajerskem.** C. kr. deželni šolski svet štajerski je vnovič odredil, da začno ljudske šole po kmetih s poukom dne 1. novembra t. l.

— **Na severnem bojišču je padel nadporočnik 17. p. polka Alojzij Korže,** sin tovariša nadučitelja Leopolda Koržeta v Ribnici na Pohorju. — Vrlemu borcu blag spomin!

— **Odklikovanje.** Tovariš Ivan Trobej, učitelj v Slov. Bistrici, je dobil častno svetinjo za štiridesetletno zvesto službovanje. Čestitamo!

— **Graško univerzo izpreminjajo v lazaret.** Vpisovanje se redno vrši, in predavanja se bodo vršila nekoliko v omejenem obsegu.

— **Umrl je v Mariboru** 6mesečni sinček prof. dr. L. Pivka — Tugomer.

— **Iz Slivnice pri Celju** nam pišejo: Učiteljsvo šmarskega okraja je hotelo o priliki letošnje uradne konference čestitati svojemu priljubljenemu nadzorniku g. Josipu Spanku k štiridesetletnici njegovega učiteljevanja. — V hvaležen znak tega proslavlja je prispevala vsaka učna oseba tega okraja, da smo kupili g. nadzorniku srebrn črninik za trajen spo-

min. — Ker je pa uradna konferenca odpadla, so izročili imenovani dar o priliki seje okrajnega šolskega sveta 28. septembra t. l. v Šmarji tovariš Jurkovič, Stritar in Kurbus. — Ravnatelj Jurkovič se spominja slavljenečevih zaslug za naše šolstvo, naš stan in naš narod. Gospod nadzornik nam je v vseh slučajih pravičen voditelj učitelj, svetovalec in branitelj. Radi bi mu v proslavje njegove štiridesetletnice poklonili dragocen dar ter prosili, naj sprejme tega z istim dobrim srcem, s kakršnim je darovan. Zeleni mu še mnogo let zdravega in uspešnega delovanja, mu izroči tintnik. — Nadučitelj Kurbus čestita v imenu šmarskega učiteljskega društva. — Gospod nadzornik se ginjen zahvali ter prosi, da navzoči to njegovo zahvalo tolmačijo ostalemu učiteljsstvu do prihodnje uradne konference.

— **Umrl je v graški deželni bolnišnici** bivši nadučitelj v Hočah in kasneje okr. pomožni učitelj v Celju Jožef Leskovar, 59 let star. Tovariši so ga kot pošteni jako cenili, v svojem političnem mišljenju se je pa nagibal na nemško stran. Bodi mu blag spomin!

— **25letnica knezoškofa lavantinskega.** Dne 29. pret. m. je slavil ekselencia dr. Mihael Napotnik, knezoškof lavantinski, 25letnico na lavantinskem knezoškofijskem sedežu. Slavljenec je bil rojen dne 20. septembra 1850, a knezoškofom je bil imenovan še v mladostni dobi 39 let. Knezoškof dr. Mihael Napotnik je med najuglednejimi člani avstrijskega episkopata.

— **Izpred deželnoobrambena sodišča v Gradcu.** Iz Gradca poročajo, da so bili poleg drugih osumljencev izpuščeni na svobodo naši štajerski tovariši: nadučitelj Jos. Lasbacher in hčerka, učitelj M. Lichtenwallner in gospa, učitelj Davorin Lesjak in učitelj Tom. Stani — vsi iz Ruš. Vsi imenovani so bili le žrtve grdega natolcevanja. Sedaj je zmagala pravica! Pozdravljeni iskreno na zlati svobodi!

— **Iz Trbovelj** poročajo: V prid »Rdečemu križu« je priredil učitelj tovariš Oskar Moll v nedeljo pret. tedna z učenkami hčerkami tuk. restavraterja g. Franja Dolničarja lep pevski večer. Triperesna deteljičica Ivankica, Micika in Zorka Dolničarjeve so pele več troglasnih pesem s spremljevanjem klavirja. Za »Rdeči križ« so zaslužile naše majhne umetnice 147 K. Bilo drugim v posnemanje!

— **Iz Maribora** poročajo: Pouk na mestnih ljudskih in meščanskih šolah se prične dne 15. oktobra.

— **C. kr. samostojni nemško-slovenski gimnazijski razredi v Celju.** Pouk na slovenski gimnaziji v Celju se je začel 1. oktobra t. l. ob 2. popoldne v starem poslopju nemške gimnazije.

— **Razmere na Spodnjem Štajerskem.** Pod tem naslovom poroča »Slov. Gospodar«: »Poslanca Roškar in Pišek sta bila dne 18. septembra sprejeta v avdienci pri ministrskem predsedniku grofu Stiirkhu. — Opisala sta mu razmere na Sp. Štajerskem, osobito v mariborskem in ptujskem okraju. Ministrski predsednik je dal zadovoljiv odgovor.«

— **Iz Celja** poročajo: Umrla je v soboto, 26. septembra, zjutraj ga. Amalija Berančeva, po daljši bolezni v 32. letu starosti. Zapustila je dva majhna otroka. Naše sožalje!

— **25 let učitelj v kaznilnici.** Dne 21. t. m. je slavil Henrik Triebnik 25letnico, odkar je učitelj v mariborski kaznilnici.

— **Štajerski deželni šolski svet** je imenoval v svoji seji dne 19. septembra Marijo Paulškovo iz Rač za učiteljico ročnih del v Mariji Reki, def. nastavljen učiteljica Petra Mavriča v Makolah in prestavil def. učitelja ter šolskega vodjo Jožefa Peitlerja iz Šmiklavza pri Slovenjgradu v St. Primož na Pohorju; odobril je, da so stopili v pokoj: def. učiteljica na Cveni Marija Mursova (začasno), nadučitelj v Sromljah Moric Tramšek, def. učiteljica v Kostivnici Olga Franzeva, def. učitelj v Breznici Franc Harrich, nadučitelj v St. Vidu pri Planini Franc Bračič, nadučiteljica v Trbovljah-Vodah Ivana Volčeva, nadučitelj na Bizeljskem Anton Skubec in nadučitelj v Velenju Valentin Brencce. Nadučiteljem Tramsku, Bračiču, Skubcu in Brencetu je izrekel deželni šolski svet za dolgoletno in uspešno delovanje priznanje.

Agitirajte, pridobivajte novih naročnikov za naše liste, ki so:

Učiteljski Tovariš - - -

- - - Popotnik, Zvonček.

Iznova pozivamo vsa okrajna učiteljska društva, naj store svojo dolžnost v polnem obsegu! Vsi na delo!

ne izgrešiš pravega, pij vse, saj vse koristi; pij, kolikor moreš. In garantiram ti, da boš kmalu ozdravljen za vselej vseh zemskih bolečin in nadlog! Ha, smejal bi se človek, da ni tako silno žalostno. Pa koliko je takih, ki res delajo tako. Zdrav in močan človek naj le pije, mu ne škoduje. Le pogledaj močnega, zdravega junaka čez par let, ko se je vdal alkoholu! Še vsakega je zlomil alkohol, kdor se je poizkusil z njim. Menda nisi tako radoveden, da bi delal ta poizkus na sebi; le rajši verjemi in slušaj, dokler je še čas. Natančneje o škodljivosti alkohola na človeško telo izpregovorim pozneje. Mnogi pije, ker je lačen, a nima denarja za hrano. No, ta je pa že celo abotna. Če imaš za žganje, pa bi si vendar kupil za tisti denar kruha, če je za drugo premalo. Da, pa suhega kruha ne morem jesti. Primakaj z vodo! Hm, voda pa še za v črevlje ni dobra. Ali misliš, da bi lažje hodil, ko bi ti nalil šampanjca vanje?! Pa koliko je takih tepcev — ne morem jim reči drugače — ki si ne privošči poštene hrane, strada v pravem pomenu besede, le da ima za pijačo. Drugi pa zopet pije, da bi dobil tek; ne more jesti, dasi ima vsega dovolj. Ta je tudi pametna, s petrolejem gasiti ogenj. Saj vendar vidimo, kako pijanci malo jedo. Alkohol pokvari vso notranjost in tako izpridi tudi želodec. Ljudje, ki niso imeli nobenega apetita, so dobili izvrsten tek, ko so se odpovedali alkoholnim pijačam. Proti zaprtju ali pa nasprotno ti alkohol ne bo prav gotovo nič koristil, če ga uživaš redno. Potemtakem bi sploh ne bil mogel priti do teh boleznih, saj vsak dan uživaš to univerzalno zdravilo! Navada, s pijačo pokvarjeni želodec zdraviti s pijačo, je že sama dovolj smešna. Prav tako, kakor Krjavelj, ko je s kolom udaril svojo kozo in ji zlomil par reber, jo je na to še enkrat oplazil z njim, hoteč jo ozdraviti. Bože mili, koliko Krjaveljev imamo dandanes.

Jako pogosto se sliši izgovor: Ker je izvrstna kapljica, bom ga še eno merico, takega ne dobim kmalu kje. Ta nam že sam nehote pove, da tudi dozdevne potrebe ne čuti, ampak pije, ker vleče, ker je dobro; pije, da pije. V takem slučaju se najprvo hvali izvrstno, zlato, rujno, božjo kapljico, in ne vem, kaka še, z govorom; kmalu pridejo napitnice, himne kralju alkoholu. Za čašo vinca rujnega, pošten kristjan življenje da... Žalostna resnica: pa koliko jih je, ki dajo življenje za in zaradi rujnega vinca ali pa njegovih vrednih bratcev, piva in žganja. Škoda krasnega napeva, da se ga navadno sliši hreščati le v zatohlih lokalih iz hripavih, ubitih posod — Prišla bo pomlad, včakar bi jo rad, da bi zdrav, vesel sladko vince pil... Torej samo zato bi rad dočakal pomlad, da bi pil in pil? Je li to najvišji namen in cilj človekov? No, nazadnje se damo pa še fotografirati vsak s svojo mero v roki in glavi, da pred vsem svetom dokumentiramo pasjo sužnost, poniževalno hlapčevstvo, da vidi vsakdo, kaj je naš vzor, ideal... In zopet kričimo o zlahni kapljici, dasi je že davno šel gostilničar s škafom vode delat v klet čudež... Čisto prazni so tudi izgovori, da se pije zaradi dobrega ali slabega kosila, na mastne ali nemastne jedi. Če si se preveč najedel, imaš vsaj dosti; lahko bi bil nehal prej. Če si premalo kosil, pa zagrizni rajši kaj, namesto da zalivaš. Kjer so alkoholne pijače pri obedu, se tudi prigrizek dobi, če so namreč ljudje pametni. Da se mora na mastne jedi piti zaradi kisline, ki je baje potrebna za prebavo, slišiš trditi vsak dan. Pa kaka zmota. Da, ko bi ne bilo alkohola. Znano ti je, ako hočemo kako organsko svežo stvar hraniti za dlje časa, jo denemo v alkohol. Deni v špirit kos mesa in videl boš, da bo postal trd kot kamen. Misliš, da bo alkohol v tvojem želodcu deloval drugače? Sreča tvoja, da pride v želodec razredčen in pomešan v tekočinah. Nemaš čobne jedi pa bi se vendar lahko zalilo z brezalkoholno pijačo, saj tu ni izgovora glede prebave. Da, pa je bolje malo piva, vina ali žganja. Zakaj je bolje, pa ne pove, ker ne ve; je pač le izgovor, ker ga je sram povedati, priznati, da je to le razvada, strast po alkoholu. Menda najpogostejši izgovor, s katerim upajo tudi abstinentom najbolj zapreti sapo, pa je trditev, da se z njim krepčajo za delo, da alkohol daje moč. Da, kako pa bom delal, če si ga ne bi privoščil? No, kako moč daje alkohol, vidimo le prevečkrat. Najprej čutijo finejši deli n. pr. možgani, ki morajo zaradi pritiska močno delovati. Fantazija bujna, zdimo se duhoviti, postanemo zgovorni. A moč se širi dalje. Postanemo zmedeni, jezik se zapleta, in nazadnje smo tako čudno močni, da nas niti lastne noge ne drže več; silni junak leži pod mizo, v jarku... Če bi res dajal alkohol moč, bi moral vendar tak človek predstavljati gore, saj je popil toliko moči. Da, če se za prav pije, je že dobro. Kdaj,

kako in kje pa je tisti »prav«? Saj vendar moraš razumeti, če malo piješ, boš malo močan, če piješ dosti, mora tudi moči vsekako biti dosti. Piješ pač iz istega vzroka kakor oni, ki ima lahko delo, namreč iz navade, ali pa se ne zavedaš hipnih prevar. Prvi hip čutiš res nekako moč, ker ti alkohol požene kri; a ko ta pritisk odneha, je reakcija tem hujša. To je prav tako, kakor pri konju bič. Konj ni nič močnejši, ako ga udariš, le napne vse sile, da izpelje. Ako pa ga tepeš vedno, se bo pretegnil in prehitro opešal. Če svoje sile napenjaš in večaš z alkoholom, boš ubil živce, srce bo odpovedalo, ker ga je vedno siljenje oslabilo. Ako elastiko do skrajnosti natezaš, se končno ne vrne več v prvotno ležjo. V ta namen so delali poizkuse pri vojaki, v raznih podjetjih, a so prišli povsod do zaključka, da popolnoma zdržni delavci mnogo več store, kakor oni, ki pijejo alkohol, četudi zmerno. V začetku se zaženo z velikim navdušenjem, a kmalu pešajo, v tem ko zdržniki, delajo enakomerno kot ura. Zato ne pijejo telovadci, ki hočejo res kaj doseči; zato ne pijejo hribolazci, ki delajo težke ture itd. Izgovor o delu na hladnem ali v vročini je že ovržen pri trditvi, da alkohol greje in hladi. Ljudje pravijo sicer: »Na žalost piti ni dobro«. Pijo pa le, mnogi še prav dosti in prav to jim je za vzrok. Pije, da bi postal vesel. Mogoče bo v svoji zmedenosti res nekoliko pozabil svoje nadloge in gorje, a ko bo prespal svojo pijanost, bo začutil vse še toliko hujše. Če naj bi pil, da postaneš vesel, zakaj pa naj se pije torej v veselju? Da mar postaneš žalosten? Saj to se bo pa kaj rado zgodilo. Jezen boš sam nase in ves svet ter žalosten, ko boš čutil težko glavo in lahko denarnico in ko se boš domislil vseh mogočih neumnosti, ki si jih napravil v svoji umetni, prisiljeni dobri volji.

Silno razširjena in vkoreninjena razvada so botrovščine. Menda bi mladi človek ne imel sreče, ko bi se ob njegovem krstu ne pilo. A presneto žalostno upanje in garancija za njegovo srečno bodočnost, če bo novi zemljan kdaj hodil njihovo pot — v znamenju alkohola. Pa kakor bi moralo biti. Botri v babico vred sede in se goste v krčmi, pijejo in pijejo, mali črvček pa kriči na klopi ali peči; doma pa trpi mlada mati. In da otrok utihne, ga tolažijo z raznimi cuclji, namočenimi v dobrodejno kapljico seveda. Da so potem po poti domov otročiča celo izgubili z voza, se je tudi že zgodilo. Pije se, ko človek pride na svet, pije naj potem on sam vse življenje, piti se mora seveda tudi, ko zapuša svet. In ker on sam ne more več, pa pije drugi toliko bolj. Ob grobu jokajo in tarnajo, da se ti krči srce; a kako hitra izprememba. Preden odidejo iz gostilnice, že zapojejo, zaplešejo in za povrhu se še stepejo, ker je mogoče enemu zapustil malo več kot drugemu. Ali so to tisti ljudje, ki smo jih videli ob grobu?!

Pregovor pravi: Bog že ve, zakaj kosi rog odbije. Kaj bi počeli nekateri ljudje, ko bi imeli, kakor nimajo? Če dobi kje kronico, jo mora hitro zadržati. Pijem, ker sem zadel terno. Kakor bi se denar ne dal bolje porabiti. Ali pa pravi: Ko bi zadel glavni dobiček, bi kupil toliko pijače, da bi se vsa vsa valjala po tleh. Kaj ne, kolika plemenitost!... In oni, ki pije iz pomanjkanja, bi gotovo še delal hujše, ko bi imel mnogo. Koliko bi se jih udušilo v pijači, a je ravno pičilo imetje njihova rešitev. Sam sem, dolg čas mi je, pa pijem, da si ga preženem. A če kdo prisede, ga pa spet pokliče merico še zaradi tega. In ko jih je polno omizje, pa tudi ne kaže hoditi domov, ker je tako lepa, vesela, prijazna, zabavna, duhovita družba. »Liko« mora biti seveda pri vsaki najmanjši kupčiji, ker je tako lep izgovor in pretveza za pijačo. Podobni so vsi onemu kmetu, ki so ga hoteli dati pod kuratelo. Sodnik ga pokliče k sebi in ga lepo očetovski posvari, naj ne pije več. Da, gospod sodnik, pa tako — le pri kakšni kupčiji ne morem biti tak, da bi malo ne pil, da je boljša sreča pri blagu. No, da, kadar boste kaj kupili ali prodali, ga lahko malo pijete. Potem pa je hodil po vsako reč posebe: tobak, vžigalice, sol, itd. in seveda vedno pil »likof«.

Kadar kdo odhaja po svetu, ali ko se vrne v domovino, mora ga biti največja mera. In mnogo mladih ljudi porabi, oziroma zmeče proč na ta način vse svoje prilhanke. Ko bi rad zopet odšel za kruhom, pa si mora že izposoditi za potnino. Prej pa je metal po mizi bankovce in tolarje, da je vse strmelo. V vsakem kraju se tudi dobe priliznjene pijačke, ki se mu dobrodejno laskajo in ga hinavsko hvalijo, le da jih zaliva s pijačo. A kadar čutijo, da je suh, izginejo vsi ti prijatelji kot kofra. Mnogi se izgovarjajo na svojo službo, ker morajo hoditi okrog in baje ni nič dobiti, mora človek piti. Ko bi bil vedno doma, bi sploh ne pil. No, pa doma prav tako pije. Pa zopet drugega sili obrt. Če ne pijem, pa je zamera; ne kupi več pri meni, ne proda mi, ne pogleda me več. Le

ne varaj samega sebe in še drugih! — Vsakdo v srcu več ceni treznega človeka kot pijanca, čeprav mogoče besediči drugače; in to tudi, če ga morebiti sam še tako rad čuka. Moram piti, da bom lažje čul, ker moram biti vso noč pokonci. Slabo si zadel. Po alkoholu boš zaspan. Tudi oni je slabo izbral, ki se je napil, da bi bolje spal. Alkohol pač omami, a ker razdraži kri in živce, je spanje nemirno. Vse je le nekaka omotica.

V mnogih ozirih je že bolje, zlasti pa se to opazuje pri svatbah, dasi se še vedno pije mnogo preveč. V kaki nevarnosti je njihovo morebitno potomstvo! Ali bi ne bilo nad vse žalostno, da je njihov prvorojenec bebast, epileptičen, idiot ali kaj podobnega, kar je posledica spočetja v pijanosti? Kako pogosti so pretepi na ženitovanjih. In koliko pa še drugih nerodnosti. In mladenič, ki pije iz jeze, ker je dobil košarico, jo bo dobil od druge še gotoveje. Pametno dekle si dobro premisli, preden vzame takega, ki je nagnjen k pijači. Saj prav žena največ trpi pri možu-pijancu. Prenašati mora pomanjkanje in sramoto, ki ji je provzročena on, ki bi ji moral biti vzor. Kak križ so otroci, duševno in telesno pohabljeni, divji, hudobni. In namesto ljubezni moževe, ki bi naj ji bila tolažba in plačilo za trpljenje in bridkosti, mora čutiti preklinjanje, zbadanje in njegovo težko pest. Pravi pekel. Zaman ves njen trud pri gospodinjstvu, pri vzgoji. Poizkuša vsa sredstva, s katerimi si je delala nado, da ga spreobrne. Nazadnje otrpne in pade še ona. Uboga taka družina! A mi hladno korakamo mimo take tragike na svojo merico...

Semenj je našemu kmetičkemu ljudstvu huda strast. Iti mora tja, če ima kaj opraviti ali ne. In že dobi kak »likof«, kjer da potem še sam za pijačo, da ne bodo rekli, da je umazan, stisnjen, da morebiti nima. In mnogo jih je prišlo na kant prav zaradi te strasti. Semanji dan ne zdrži doma, pa ne zdrži; nič mu ni iti tri ali štiri ure daleč. Kolikokrat obleži kje pod milim nebom, in železen bi moral biti, da ne bi staknil boleznih. Tudi cerkvena proščanja so precej podobna strasti, dasi niso več, kakor so bila nekaj. Pa če tujcev ni več toliko, ga pa domači bolj pijejo. Potem pa kdo je bogatejši, močnejši, lepši, prebrisanjši od mene! Nobeden nima takih krav, konj, njiv, gozdov itd. Baharija in prevzetnost na vseh koncih in krajih. Beseda da besedo, klofuta pa klofuta. Fantje se tudi skavsajo zaradi lepe plesalke, ki z ongavim preveč pleše. Splošen pretep je tu, da se navada ne opusti. Nato eni v bolnico, drugi v ječo. Ljudje pa govore: Prav lepo je bilo v nedeljo, jaz sem ga toliko izpil...

Nekateri menijo, da se mora v nedeljo in praznik samo piti. Posledice te razvade so razvidne iz zapisnikov po sodnih, kjer stoji črno na belem, da se prav te dneve napravi največ neumnosti, prestopkov in hudodelstev. Ker je godovni dan navadno za dotičnika praznik, se seveda pije; prav kakor bi bil patron vseh Bah. Škoda, da so nam dali imena drugih svetnikov! Pijo in nazdravljajo vezovancu, da je drugi dan vse bolno. Na zdravje!... Praznik vseh praznikov pa je pust. Kdor je ta dan pameten, pa sploh ni pri »ta pravie! Ubogi ljudje nekateri, da ne izpregledajo, da je njihovo življenje nepretrgoma en sam pustni torek. Je li to življenje življenje človeka, pametnega bitja?

Še ena jim je silno dobra, namreč, da alkohol redi. Zlasti pivo radi nazivljejo »tekoč kruh«. Dokazano pa je, da niti dva litra piva nimata toliko redilne vrednosti, kot košček kruha za štiri vinarje. Sedaj pa računaj, če si krščanski! Prvič je to silno drag kruh, drugič pa koliko boš škodoval svojemu zdravju z alkoholom, ki je v pivu, ako hočeš telesu v tej obliki dovažati dovolj redilnih snovi? Za malo dobro na eni strani te nešteto oškoduje na drugi. Pogledaj ga, kako je lepo rdeč, rejen, ker pije. Počakaj, prijatelj! Ko bi si mogel ogledati njegovo notranjost, bi govoril drugače. Ali pa ko bi on videl samega sebe, bi obšla vaju groza, da bi vama takoj padla čaša iz rok in bi je več ne napolnila z alkoholno pijačo. Alkohol dela zlasti pri takozvanih zmernejših počasi, skrivaj, hinavsko; pozneje pa bolj hitro in očividno, a takrat je že navadno prepozno. Kralj alkohol je dobil trdnjavo v oblast, mi smo vrgli puško v koruzo in ponižno kapitulirali. Glavno je, da si zdrav, čil in krepak telesno in duševno. Saj vendar ni naš prvi in glavni namen, da se debelimo. V to svrhu redimo živali, do katerih pa se, žal, mnogi, premmogi imenovani ljudje, ponižajo in z njimi krulijo in rijejo po blatu...

Da, pije se iz nevednosti, zaslepljenosti, iz ukoreninjenih navad, ki dajejo povod in služijo v izgovor pitju, pijančevanju. Ne pije se iz potrebe, ker je sploh ni. Vsak pošten človek mora izprevideti, da je treba v tem oziru pouka, da je treba nezdrave razvade in priložnosti odpraviti, da se s tem omeji in zajezi povodenj, ki

razdira najlepše domove, ki uničuje naše najboljše moči, ki preti utopiti vso našo lepo domovino. Treba je, da v prvi vrsti izpregleda inteligenca in se o stvari pouči, potem pojde hitro dalje. Mi učitelji pa moramo korakati pred narodom z zastavo treznosti. V tem znamenju sme in mora pričakovati narod lepše bodočnosti. (Dalje.)

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Delegate so dalje prijavila:
VIII. Savinjsko učiteljsko društvo.
20. Ivan Jakše, učitelj na Vranskem.
21. Pavel Flerč, nadučitelj v Letušu.

Namestnica:
11. Nika Flerčeva — ?
IX. Društvo učiteljev in šolskih priateljstev za okraj ljubljanske okolice.
22. Mihael Bregant, nadučitelj v Sostrem.
23. Ivo Trošt, nadučitelj v Tomišlju.

Namestnika: — ?
X. Pedagoško društvo v Krškem.
24. Karel Humek, strokovni učitelj v Krškem.

25. Avgusta Kolnik, učiteljica v Račeh pri Zid. mostu.
26. Kristina Demšar, učiteljica v Cerkljah na Dolenjskem.

Namestnik:
12. Maks Hočevar, strokovni učitelj v Krškem.

XI. Ljubljansko učiteljsko društvo.
27. Ljudevit Dermelj, strokovni učitelj na gluhonemnici v Ljubljani.
28. Alojzij Kečelj, učitelj v Ljubljani.

Namestnik: — ?
XII. Goriško učiteljsko društvo.
29. Franc Bajt, nadučitelj v Solkanu.
30. Ignacij Križman, nadučitelj v Dornbergu.

31. Alojzij Urbančič, nadučitelj na Vogrskem.
32. Peter Medvešek, nadučitelj pri Sv. Križu.

33. Karla Leban, učiteljica v Kanalu.
34. Tereza Pipan, učiteljica v Ročinju.

Namestniki:
13. Anton Možina, učitelj v Berjah.
14. Josip Berce, nadučitelj v Oseku.
15. Franc Baša, nadučitelj v Črničah.
16. Franc Križman, nadučitelj v Šempasu.

17. Anton Lenarčič, učitelj v Rihemburgu.

XIII. Slovensko učiteljsko društvo v Istri.

35. Fran Venturini, naduč. v Borštu.
36. Gregor Leonardis, nadučitelj v Kravampotoku.
37. Josip Bertok, nadučitelj v Škofijah.

Namestnika:
18. Fran Orel, nadučitelj v Kortah.
19. Marija Orel, učiteljica v Kortah.

Vodstvo Zaveze.

Književnost.

Nova učna knjiga za slovenske ljudske šole. V c. kr. zalogi šolskih knjig na Dunaju je izšla učna knjiga: »Brinar Josip, Slovenska slovnica za obče ljudske šole. Vaje iz slovnice, pravopisa in spisa, v treh stopnjah.« Dozdaj je izšla I. stopnja (2 in 3. šolsko leto), ki stane vez. 40 vin. in II. stopnja (4. in 5. šol. leto), ki velja vez. 90 vin. — Pisatelj je v tej najnovejši slovnici opustil Kernovo metodo, ki je prinesla toliko zmede v slovniki pouk, ter naslanja izvajanja slovnških pravil na zglede, posnete iz slovstva, ne pa na suboparne »šolske zglede stavke«, kakršni so se dosedaj šopirili po nekaterih slovnica.

Odborova seja »Maticе Slovenske« se je vršila dne 28. avgusta. Odbor je govoril o daljšem romanu iz slovenske zgodovine, a je odložil definitivno sklepanje na poznejši čas. Neki rokopis, ki je bil le pogojno sprejet, Matica zavrača, ker vlagatelj noče ugoditi njenim željam. Zaradi izrednega zunanega položaja je Matica primorana, svoja izdajanja nekoliko skrajšati. Izda pa Zbornik z Vošnjakovo korespondenco, Zabavno knjižico z daljšo povestjo E. Kristana, Knezovo knjižnico z obsežno povestjo Zofke Kvedrove, zbirko novelic Fr. Ks. Meška in v Prevodih iz svetovne književnosti dvojce Shakespearjevih komedij, ki jih je prevedel g. O. Zupančič.

»Popotnik«, Vsebinska štev. 8:1. Pav. Flere: Krulec — Wider. (Razmotrivanje o novih začetnicah.) 2. Dragotin Humek: Pouk v geometriji in geometrijskem risanju na meščanski šoli z ozirom na vsak-

ne izgrešiš pravega, pij vse, saj vse koristi; pij, kolikor moreš. In garantiram ti, da boš kmalu ozdravljen za vselej vseh zemskih bolečin in nadlog! Ha, smejal bi se človek, da ni tako silno žalostno. Pa koliko je takih, ki res delajo tako. Zdrav in močan človek naj le pije, mu ne škoduje. Le pogledaj močnega, zdravega junaka čez par let, ko se je vdal alkoholu! Še vsakega je zlomil alkohol, kdor se je poizkusil z njim. Menda nisi tako radoveden, da bi delal ta poizkus na sebi; le rajši verjemi in slušaj, dokler je še čas. Natančneje o škodljivosti alkohola na človeško telo izpregovorim pozneje. Mnogi pije, ker je lačen, a nima denarja za hrano. No, ta je pa že celo abotna. Če imaš za žganje, pa bi si vendar kupil za tisti denar kruha, če je za drugo premalo. Da, pa suhega kruha ne morem jesti. Primakaj z vodo! Hm, voda pa še za v črevlje ni dobra. Ali misliš, da bi lažje hodil, ko bi ti nalil šampanjca vanje?! Pa koliko je takih tepcev — ne morem jim reči drugače — ki si ne privošči poštene hrane, strada v pravem pomenu besede, le da ima za pijačo. Drugi pa zopet pije, da bi dobil tek; ne more jesti, dasi ima vsega dovolj. Ta je tudi pametna, s petrolejem gasiti ogenj. Saj vendar vidimo, kako pijanci malo jedo. Alkohol pokvari vso notranjost in tako izpridi tudi želodec. Ljudje, ki niso imeli nobenega apetita, so dobili izvrsten tek, ko so se odpovedali alkoholnim pijačam. Proti zaprtju ali pa nasprotno ti alkohol ne bo prav gotovo nič koristil, če ga uživaš redno. Potemtakem bi sploh ne bil mogel priti do teh boleznih, saj vsak dan uživaš to univerzalno zdravilo! Navada, s pijačo pokvarjeni želodec zdraviti s pijačo, je že sama dovolj smešna. Prav tako, kakor Krjavelj, ko je s kolom udaril svojo kozo in ji zlomil par reber, jo je na to še enkrat oplazil z njim, hoteč jo ozdraviti. Bože mili, koliko Krjaveljev imamo dandanes.

Jako pogosto se sliši izgovor: Ker je izvrstna kapljica, bom ga še eno merico, takega ne dobim kmalu kje. Ta nam že sam nehote pove, da tudi dozdevne potrebe ne čuti, ampak pije, ker vleče, ker je dobro; pije, da pije. V takem slučaju se najprvo hvali izvrstno, zlato, rujno, božjo kapljico, in ne vem, kaka še, z govorom; kmalu pridejo napitnice, himne kralju alkoholu. Za čašo vinca rujnega, pošten kristjan življenje da... Žalostna resnica: pa koliko jih je, ki dajo življenje za in zaradi rujnega vinca ali pa njegovih vrednih bratcev, piva in žganja. Škoda krasnega napeva, da se ga navadno sliši hreščati le v zatohlih lokalih iz hripavih, ubitih posod — Prišla bo pomlad, včakar bi jo rad, da bi zdrav, vesel sladko vince pil... Torej samo zato bi rad dočakal pomlad, da bi pil in pil? Je li to najvišji namen in cilj človekov? No, nazadnje se damo pa še fotografirati vsak s svojo mero v roki in glavi, da pred vsem svetom dokumentiramo pasjo sužnost, poniževalno hlapčevstvo, da vidi vsakdo, kaj je naš vzor, ideal... In zopet kričimo o zlahni kapljici, dasi je že davno šel gostilničar s škafom vode delat v klet čudež... Čisto prazni so tudi izgovori, da se pije zaradi dobrega ali slabega kosila, na mastne ali nemastne jedi. Če si se preveč najedel, imaš vsaj dosti; lahko bi bil nehal prej. Če si premalo kosil, pa zagrizni rajši kaj, namesto da zalivaš. Kjer so alkoholne pijače pri obedu, se tudi prigrizek dobi, če so namreč ljudje pametni. Da se mora na mastne jedi piti zaradi kisline, ki je baje potrebna za prebavo, slišiš trditi vsak dan. Pa kaka zmota. Da, ko bi ne bilo alkohola. Znano ti je, ako hočemo kako organsko svežo stvar hraniti za dlje časa, jo denemo v alkohol. Deni v špirit kos mesa in videl boš, da bo postal trd kot kamen. Misliš, da bo alkohol v tvojem želodcu deloval drugače? Sreča tvoja, da pride v želodec razredčen in pomešan v tekočinah. Nemaš čobne jedi pa bi se vendar lahko zalilo z brezalkoholno pijačo, saj tu ni izgovora glede prebave. Da, pa je bolje malo piva, vina ali žganja. Zakaj je bolje, pa ne pove, ker ne ve; je pač le izgovor, ker ga je sram povedati, priznati, da je to le razvada, strast po alkoholu. Menda najpogostejši izgovor, s katerim upajo tudi abstinentom najbolj zapreti sapo, pa je trditev, da se z njim krepčajo za delo, da alkohol daje moč. Da, kako pa bom delal, če si ga ne bi privoščil? No, kako moč daje alkohol, vidimo le prevečkrat. Najprej čutijo finejši deli n. pr. možgani, ki morajo zaradi pritiska močno delovati. Fantazija bujna, zdimo se duhoviti, postanemo zgovorni. A moč se širi dalje. Postanemo zmedeni, jezik se zapleta, in nazadnje smo tako čudno močni, da nas niti lastne noge ne drže več; silni junak leži pod mizo, v jarku... Če bi res dajal alkohol moč, bi moral vendar tak človek predstavljati gore, saj je popil toliko moči. Da, če se za prav pije, je že dobro. Kdaj,

kako in kje pa je tisti »prav«? Saj vendar moraš razumeti, če malo piješ, boš malo močan, če piješ dosti, mora tudi moči vsekako biti dosti. Piješ pač iz istega vzroka kakor oni, ki ima lahko delo, namreč iz navade, ali pa se ne zavedaš hipnih prevar. Prvi hip čutiš res nekako moč, ker ti alkohol požene kri; a ko ta pritisk odneha, je reakcija tem hujša. To je prav tako, kakor pri konju bič. Konj ni nič močnejši, ako ga udariš, le napne vse sile, da izpelje. Ako pa ga tepeš vedno, se bo pretegnil in prehitro opešal. Če svoje sile napenjaš in večaš z alkoholom, boš ubil živce, srce bo odpovedalo, ker ga je vedno siljenje oslabilo. Ako elastiko do skrajnosti natezaš, se končno ne vrne več v prvotno ležo. V ta namen so delali poizkuse pri vojaki, v raznih podjetjih, a so prišli povsod do zaključka, da popolnoma zdržni delavci mnogo več store, kakor oni, ki pijo alkohol, četudi zmerno. V začetku se zaženo z velikim navdušenjem, a kmalu pešajo, v tem ko zdržniki, delajo enakomerno kot ura. Zato ne pijo telovadci, ki hočejo res kaj doseči; zato ne pijo hribolazci, ki delajo težke ture itd. Izgovor o delu na hladnem ali v vročini je že ovržen pri trditvi, da alkohol greje in hladi. Ljudje pravijo sicer: »Na žalost piti ni dobro«. Pijo pa le, mnogi še prav dosti in prav to jim je za vzrok. Pije, da bi postal vesel. Mogoče bo v svoji zmedenosti res nekoliko pozabil svoje nadloge in gorje, a ko bo prespal svojo pijanost, bo začutil vse še toliko hujše. Če naj bi pil, da postaneš vesel, zakaj pa naj se pije torej v veselju? Da mar postaneš žalosten? Saj to se bo pa kaj rado zgodilo. Jezen boš sam nase in ves svet ter žalosten, ko boš čutil težko glavo in lahko denarnico in ko se boš domislil vseh mogočih neumnosti, ki si jih napravil v svoji umetni, prisiljeni dobri volji.

Silno razširjena in vkoreninjena razvada so botrovščine. Menda bi mladi človek ne imel sreče, ko bi se ob njegovem krstu ne pilo. A presneto žalostno upanje in garancija za njegovo srečno bodočnost, če bo novi zemljan kdaj hodil njihovo pot — v znamenju alkohola. Pa kakor bi moralo biti. Botri v babico vred sede in se goste v krčmi, pijo in pijo, mali črvček pa kriči na klopi ali peči; doma pa trpi mlada mati. In da otrok utihne, ga tolažijo z raznimi cuclji, namočenimi v dobrodejno kapljico seveda. Da so potem po poti domov otročiča celo izgubili z voza, se je tudi že zgodilo. Pije se, ko človek pride na svet, pije naj potem on sam vse življenje, piti se mora seveda tudi, ko zapušča svet. In ker on sam ne more več, pa pijo drugi toliko bolj. Ob grobu jokajo in tarnajo, da se ti krči srce; a kako hitra izprememba. Preden odidejo iz gostilnice, že zapoje, zaplešejo in za povrhu se še stepejo, ker je mogoče enemu zapustil malo več kot drugemu. Ali so to tisti ljudje, ki smo jih videli ob grobu?!

Pregovor pravi: Bog že ve, zakaj koži rog odbije. Kaj bi počeli nekateri ljudje, ko bi imeli, kakor nimajo? Če dobi kje kronico, jo mora hitro zadržati. Pijem, ker sem zadel terno. Kakor bi se denar ne dal bolje porabiti. Ali pa pravi: Ko bi zadel glavni dobitek, bi kupil toliko pijače, da bi se vsa vsa valjala po tleh. Kaj ne, kolika plemenitost!... In oni, ki pije iz pomanjkanja, bi gotovo še delal hujše, ko bi imel mnogo. Koliko bi se jih udušilo v pijači, a je ravno pičlo imetje njihova rešitev. Sam sem, dolg čas mi je, pa pijem, da si ga preženem. A če kdo prisede, ga pa spet pokliče merico še zaradi tega. In ko jih je polno omizje, pa tudi ne kaže hoditi domov, ker je tako lepa, vesela, prijazna, zabavna, duhovita družba. »Liko« mora biti seveda pri vsaki najmanjši kupčiji, ker je tako lep izgovor in pretveza za pijačo. Podobni so vsi onemu kmetu, ki so ga hoteli dati pod kuratelo. Sodnik ga pokliče k sebi in ga lepo očetovski posvari, naj ne pije več. Da, gospod sodnik, pa tako — le pri kakšni kupčiji ne morem biti tak, da bi malo ne pil, da je boljša sreča pri blagu. No, da, kadar boste kaj kupili ali prodali, ga lahko malo pijete. Potem pa je hodil po vsako reč posebe: tobak, vžigalice, sol, itd. in seveda vedno pil »likof«.

Kadar kdo odhaja po svetu, ali ko se vrne v domovino, mora ga biti največja mera. In mnogo mladih ljudi porabi, oziroma zmeče proč na ta način vse svoje prilhanke. Ko bi rad zopet odšel za kruhom, pa si mora že izposoditi za potnino. Prej pa je metal po mizi bankovce in tolarje, da je vse strmelo. V vsakem kraju se tudi dobe priliznjene pijavke, ki se mu dobrodejno laskajo in ga hinavsko hvallijo, le da jih zaliva s pijačo. A kadar čutijo, da je suh, izginejo vsi ti prijatelji kot kofra. Mnogi se izgovarjajo na svojo službo, ker morajo hoditi okrog in baje ni nič dobiti, mora človek piti. Ko bi bil vedno doma, bi sploh ne pil. No, pa doma prav tako pije. Pa zopet drugega sili obrt. Če ne pijem, pa je zamera; ne kupi več pri meni, ne proda mi, ne pogleda me več. Le

ne varaj samega sebe in še drugih! — Vsakdo v srcu več ceni treznega človeka kot pijanca, čeprav mogoče besediči drugače; in to tudi, če ga morebiti sam še tako rad čuka. Moram piti, da bom lažje čul, ker moram biti vso noč pokonci. Slabo si zadel. Po alkoholu boš zaspan. Tudi oni je slabo izbral, ki se je napil, da bi bolje spal. Alkohol pač omami, a ker razdraži kri in živce, je spanje nemirno. Vse je le nekaka omotica.

V mnogih ozirih je že bolje, zlasti pa se to opazuje pri svatbah, dasi se še vedno pije mnogo preveč. V kaki nevarnosti je njihovo morebitno potomstvo! Ali bi ne bilo nad vse žalostno, da je njihov prvorojenec bebast, epileptičen, idiot ali kaj podobnega, kar je posledica spočetja v pijanosti? Kako pogosti so pretepi na ženitovanjih. In koliko pa še drugih nerodnosti. In mladenič, ki pije iz jeze, ker je dobil košarico, jo bo dobil od druge še gotoveje. Pametno dekle si dobro premisli, preden vzame takega, ki je nagnjen k pijači. Saj prav žena največ trpi pri možupijancu. Prenašati mora pomanjkanje in sramoto, ki ji je provzročena on, ki bi ji moral biti vzor. Kak križ so otroci, duševno in telesno pohabljeni, divji, hudobni. In namesto ljubezni moževe, ki bi naj ji bila tolažba in plačilo za trpljenje in bridkosti, mora čutiti preklinjanje, zbadanje in njegovo težko pest. Pravi pekel. Zaman ves njen trud pri gospodinjstvu, pri vzgoji. Poizkuša vsa sredstva, s katerimi si je delala nado, da ga spreobrne. Nazadnje otrpne in pade še ona. Uboga taka družina! A mi hladno korakamo mimo take tragike na svojo merico...

Semenj je našemu kmetičkemu ljudstvu huda strast. Iti mora tja, če ima kaj opraviti ali ne. In že dobi kak »likof«, kjer da potem še sam za pijačo, da ne bodo rekli, da je umazan, stisnjen, da morebiti nima. In mnogo jih je prišlo na kant prav zaradi te strasti. Semanji dan ne zdrži doma, pa ne zdrži; nič mu ni iti tri ali štiri ure daleč. Kolikokrat obleži kje pod milim nebom, in železen bi moral biti, da ne bi staknil boleznih. Tudi cerkvena proščanja so precej podobna strasti, dasi niso več, kakor so bila nekaj. Pa če tujcev ni več toliko, ga pa domači bolj pijo. Potem pa kdo je bogatejši, močnejši, lepši, prebrisanjši od mene! Nobeden nima takih krav, konj, njiv, gozdov itd. Baharija in prevzetnost na vseh koncih in krajih. Beseda da besedo, klofuta pa klofuta. Fantje se tudi skavsajo zaradi lepe plesalke, ki z ongavim preveč pleše. Splošen pretep je tu, da se navada ne opusti. Nato eni v bolnico, drugi v ječo. Ljudje pa govore: Prav lepo je bilo v nedeljo, jaz sem ga toliko izpil...

Nekateri menijo, da se mora v nedeljo in praznik samo piti. Posledice te razvade so razvidne iz zapisnikov po sodnih, kjer stoji črno na belem, da se prav te dneve napravi največ neumnosti, prestopkov in hudodelstev. Ker je godovni dan navadno za dotičnika praznik, se seveda pije; prav kakor bi bil patron vseh Bah. Škoda, da so nam dali imena drugih svetnikov! Pijo in nazdravljajo vezovancu, da je drugi dan vse bolno. Na zdravje!... Praznik vseh praznikov pa je pust. Kdor je ta dan pameten, pa sploh ni pri »ta pravie! Ubogi ljudje nekateri, da ne izpregledajo, da je njihovo življenje nepretrgoma en sam pustni torek. Je li to življenje življenje človeka, pametnega bitja?

Še ena jim je silno dobra, namreč, da alkohol redi. Zlasti pivo radi nazivljejo »tekoč kruh«. Dokazano pa je, da niti dva litra piva nimata toliko redilne vrednosti, kot košček kruha za štiri vinarje. Sedaj pa računaj, če si krščanski! Prvič je to silno drag kruh, drugič pa koliko boš škodoval svojemu zdravju z alkoholom, ki je v pivu, ako hočeš telesu v tej obliki dovažati dovolj redilnih snovi? Za malo dobro na eni strani te nešteto oškoduje na drugi. Pogledaj ga, kako je lepo rdeč, rejen, ker pije. Počakaj, prijatelj! Ko bi si mogel ogledati njegovo notranjost, bi govoril drugače. Ali pa ko bi on videl samega sebe, bi obšla vaju groza, da bi vama takoj padla čaša iz rok in bi je več ne napolnila z alkoholno pijačo. Alkohol dela zlasti pri takozvanih zmernejših počasi, skrivaj, hinavsko; pozneje pa bolj hitro in očividno, a takrat je že navadno prepozno. Kralj alkohol je dobil trdnjavo v oblast, mi smo vrgli puško v koruzo in ponižno kapitulirali. Glavno je, da si zdrav, čil in krepak telesno in duševno. Saj vendar ni naš prvi in glavni namen, da se debelimo. V to svrhu redimo živali, do katerih pa se, žal, mnogi, premmogi imenovani ljudje, ponižajo in z njimi krulijo in rijejo po blatu...

Da, pije se iz nevednosti, zaslepljenosti, iz ukoreninjenih navad, ki dajejo povod in služijo v izgovor pitju, pijančevanju. Ne pije se iz potrebe, ker je sploh ni. Vsak pošten človek mora izprevideti, da je treba v tem oziru pouka, da je treba nezdrave razvade in priložnosti odpraviti, da se s tem omeji in zajezi povodenj, ki

razdira najlepše domove, ki uničuje naše najboljše moči, ki preti utopiti vso našo lepo domovino. Treba je, da v prvi vrsti izpregleda inteligenca in se o stvari pouči, potem pojde hitro dalje. Mi učitelji pa moramo korakati pred narodom z zastavo treznosti. V tem znamenju sme in mora pričakovati narod lepše bodočnosti. (Dalje.)

Iz naše organizacije. Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva.

Delegate so dalje prijavila:

- VIII. Savinjsko učiteljsko društvo.
20. Ivan Jakše, učitelj na Vranskem.
21. Pavel Flerč, nadučitelj v Letušu.

Namestnica:

11. Nika Flerčeva — ?
IX. Društvo učiteljev in šolskih priateljcev za okraj ljubljanske okolice.
22. Mihael Bregant, nadučitelj v Sostrem.
23. Ivo Trošt, nadučitelj v Tomišlju.

Namestnika: — ?

- X. Pedagoško društvo v Krškem.
24. Karel Humek, strokovni učitelj v Krškem.
25. Avgusta Kolnik, učiteljica v Račeh pri Zid. mostu.
26. Kristina Demšar, učiteljica v Cerkljah na Dolenjskem.

Namestnik:

12. Maks Hočevar, strokovni učitelj v Krškem.

- XI. Ljubljansko učiteljsko društvo.
27. Ljudevit Dermelj, strokovni učitelj na gluhonemnici v Ljubljani.
28. Alojzij Kečelj, učitelj v Ljubljani.

Namestnik: — ?

- XII. Goriško učiteljsko društvo.
29. Franc Bajt, nadučitelj v Solkanu.
30. Ignacij Križman, nadučitelj v Dornbergu.

31. Alojzij Urbančič, nadučitelj na Vogrskem.

32. Peter Medvešek, nadučitelj pri Sv. Križu.

33. Karla Leban, učiteljica v Kanalu.
34. Tereza Pipan, učiteljica v Ročinju.

Namestniki:

13. Anton Možina, učitelj v Berjah.
14. Josip Berce, nadučitelj v Oseku.
15. Franc Baša, nadučitelj v Črničah.
16. Franc Križman, nadučitelj v Šempasu.

17. Anton Lenarčič, učitelj v Rihemburgu.

- XIII. Slovensko učiteljsko društvo v Istri.

35. Fran Venturini, nadučitelj v Borštu.
36. Gregor Leonardis, nadučitelj v Kravampotoku.

37. Josip Bertok, nadučitelj v Škofijah.

Namestnika:

18. Fran Orel, nadučitelj v Kortah.
19. Marija Orel, učiteljica v Kortah.

Vodstvo Zaveze.

Književnost.

Nova učna knjiga za slovenske ljudske šole. V c. kr. zalogi šolskih knjig na Dunaju je izšla učna knjiga: »Brinar Josip, Slovenska slovnica za obče ljudske šole. Vaje iz slovnice, pravopisa in spisa, v treh stopnjah.« Dozdaj je izšla I. stopnja (2 in 3. šolsko leto), ki stane vez. 40 vin. in II. stopnja (4. in 5. šol. leto), ki velja vez. 90 vin. — Pisatelj je v tej najnovejši slovnici opustil Kernovo metodo, ki je prinesla toliko zmede v slovniki pouk, ter naslanja izvajanja slovnških pravil na zglede, posnete iz slovnstva, ne pa na suboparne »šolske zglede stavek«, kakršni so se dosedaj šopirili po nekaterih slovnica.

Odborova seja »Maticе Slovenske« se je vršila dne 28. avgusta. Odbor je govoril o daljšem romanu iz slovenske zgodovine, a je odložil definitivno sklepanje na poznejši čas. Neki rokopi, ki je bil le pogojno sprejet, Matica zavrača, ker vlagatelj noče ugoditi njenim željam. Zaradi izrednega zunanega položaja je Matica primorana, svoja izdajanja nekoliko skrajšati. Izda pa Zbornik z Vošnjakovo korespondenco, Zabavno knjižico z daljšo povestjo E. Kristana, Knezovo knjižnico z obsežno povestjo Zofke Kvedrove, zbirko novelic Fr. Ks. Meška in v Prevodih iz svetovne književnosti dvojce Shakespearjevih komedij, ki jih je prevedel g. O. Zupančič.

»Popotnik«, Vsebinska štev. 8:1. Pav. Flere: Krulec — Wider. (Razmotrivanje o novih začetnicah.) 2. Dragotin Humek: Pouk v geometriji in geometrijskem risanju na meščanski šoli z ozirom na vsak-